

Beretning 2023

Brancheudvalget for Frø
København, april 2024

www.brancheudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø
c/o Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København V

6124 0066
nem@lf.dk

Forord

Beretningen for 2023¹ indeholder en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter, som Brancheudvalget for Frø og dermed græsfrø-, kløverfrø-, havefrø- og roefrøbranchen (frøavlere og frøfirmaer) i Danmark, har arbejdet med og har opnået i beretningsåret – som samtidig var året hvor der kunne fejres 50-års jubilæum.

Beretningen indeholder udvalgte oversigter over strukturer, lovgivning og fonde. I sidste afsnit er der samlet en række tabeller med nøgletal for frøbranchen. Bagest er samlet information om 50-års jubilæet, samt udvalgt historie fra arkivet.

Årsberetningen er forhåbentlig til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed i Danmark inden for græs-, kløver-, have- og roefrø.

Under afsnit 6 er der indsat en oversigt over anvendte forkortelser.

Se desuden under: [Brancheudvalget for Frø \(lf.dk\)](#)

Jørn Lund Kristensen
Formand 2023

Troels Prior Larsen
Næstformand 2023

Nils Elmegaard
Sekretariatschef

---

¹ Forsidebillede: Letbane i Angers, Frankrig 2023 – Grønt er godt! I byen Angers ligger CPVO som er EU's kontor for sortsrettigheder.

Alle fotos: Nils Elmegaard

Indhold

FORORD	2
1 ÅRET 2023 I FRØBRANCHEN OG ET DÅRLIGT PRODUKTIONSÅR!	4
1.1 BERETNINGSÅRET I HOVEDTRÆK	5
1.2 DET DANSKE AREAL OG UDBYTTET AF GRÆS- OG KLØVERFRØ	6
1.3 AREALET MED HAVEFRØ OG ANDRE ARTER MED FRØPRODUKTION	10
1.4 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG GRÆSMARKSBÆLGPLANTEFRØ I DANMARK	12
1.5 ØKOLOGISK FRØAVL	12
1.6 LAGERUDVIKLINGEN	13
1.7 AFREGNINGSPRIS TIL FRØAVLERNE	14
1.8 DANMARKS EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ	15
1.9 PRODUKTIONSUDVIKLINGEN I EU-27	16
2 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØPRODUKTION	17
UDVALGTE DANSKE INTERESSEPUNKTER	17
2.1 FRØLOVGIVNING/PLANT REPRODUCTIVE MATERIAL (PRM).....	17
2.2 PRÆCISIONSPLANTEFORÆDLING/NGT	18
2.3 ADGANG TIL NØDVENDIGE PESTICIDER.....	19
3 FORSKNING OG FORSØG	20
3.1 GUDP: PRÆCISIONSFRØAVL (2023-2026)	20
3.2 GUDP: BIO4SEED (2024-2027)	21
4 ARBEJDET I INTERNATIONALE FORA - COPA-COGECA, EUROSEEDS, ISF MV	21
5 ADMINISTRATION, FONDE M.M.	23
5.1 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT	23
5.2 BFF 50-ÅRS JUBILÆUM – 3. MARTS 2023.....	23
5.3 FRØAFGIFTSFONDEN.....	25
5.4 DANSK FRØ (MEDLEM AF BRANCHEUDVALGET FOR FRØ)	26
5.5 FRØSEKTIONEN, L&F (MEDLEM AF BRANCHEUDVALGET FOR FRØ)	26
6 TABELBILAG	27
7 BRANCHEUDVALGET FOR FRØ – 50-ÅRS JUBILÆUM	37

1 Året 2023 i frøbranchen og et dårligt produktionsår!

Vejret var ikke med frøproduktionen i 2023, så selvom frøarealet med markfrø var relativt stort, var høsten meget skuffende. I havefrø, hvor hybridspinat til frø er dominerende art, var arealet lidt over middel, men høsten var katastrofal dårlig – men med kæmpe udsving!

Samtidig gik eksporten af græs- og kløverfrø ikke helt som håbet, så alt i alt var produktionsåret 2023 både skuffende og vanskeligt.

I frøbranchen har vi i en længere årrække generelt været begunstiget af medvind på både produktion, eksport og prisniveau, så en hård landing føles hård. Det betyder heldigvis ikke at branchen er hverken truet eller kuert. Der er altid et nyt produktionsår der venter!

Samtidig med de produktionsmæssige udfordringer, står rammevilkårene under konstant pres – både nationalt og internationalt. Heldigvis er frøbranchen garvet, og der vil altid være op- og nedture. På lang sigt er ingen i branchen i tvivl om, at der nok skal komme bedre tider for frøbranchen igen.

***

Resultaterne for 2023-høsten af græs-, kløver- og havefrø lader meget tilbage at ønske. Vækståret kom egentlig godt i gang med lovende takter for frøgræsset, men snart satte tørken ind. Det sene forår kombineret med nærmest tørke frem til sommeren, gjorde, at forårssåede frøafgrøder, som eksempelvis spinat, kom sent i gang og ikke udviklede sig som håbet. Mange marker var i en sørgelig forfatning, hvor høsten nærmede sig, men så kom der til gengæld regn. Alt for meget regn. Det var en vanskelig høst! De fleste frømarker blev dog høstet henad vejen, men generelt med skuffende udbytter – og i nogle tilfælde med nul-udbytte! Der var kæmpe forskelle egne og landsdele imellem alt afhængig af udviklingen i vejret, så der var også nogle, der høstede normalt. Store forskelle selv i et lille land!

Det overordnede resultat endte på omkring 70% af normalen for markfrøet, mens havefrøet med især forårssåede afgrøder, blev meget hårdt ramt med en anslået høst på indeks 40 !

Politisk og branchemæssigt er Brancheudvalget for Frø (BFF) samlingspunktet i Danmark for både frøfirmaer og for frøavlere indenfor græs-, kløver-, have- og roefrø. Her prioriteres sager, der har betydning for den danske frøbranches samlede udviklingsmuligheder og for konkurrenceevnen – på både kort og på lang sigt. Som det ofte er tilfældet med politiske/faglige emner, er det det lange seje træk, der skal til.

Der er fortsat rigeligt med både udfordringer og muligheder for dansk frøproduktion og for afsætning. Vi har i beretningsåret bl.a. arbejdet med:

- ⇒ ny frølovgivning i EU – for alle landbrugs- og grøntsagsarter
- ⇒ manglende adgang til de nye præcisionsteknikker (NGT/NBT) i forædlingen af bedre sorter, som eksempelvis er bedre tilpasset tørke-, kulde- og/eller våde forhold, eller som udnytter indsatsfaktorerne bedre, eller har bedre resistens mod f.eks. plantesygdomme
- ⇒ gennem forsknings- og forsøgsaktiviteter at håndtere og forberede klimaforandringer, som kan føre ændringer i ukrudtssammensætningen, nye skadedyr og plantesygdomme med sig
- ⇒ stadig større udfordringer med at få adgang til nødvendige planteværnsmidler

Der er et solidt samarbejds-klima i branchen, hvor hele værdikæden arbejder for at finde fælles løsninger. Samtidig er der i markedet – hvor man er konkurrenter – stærk konkurrence.

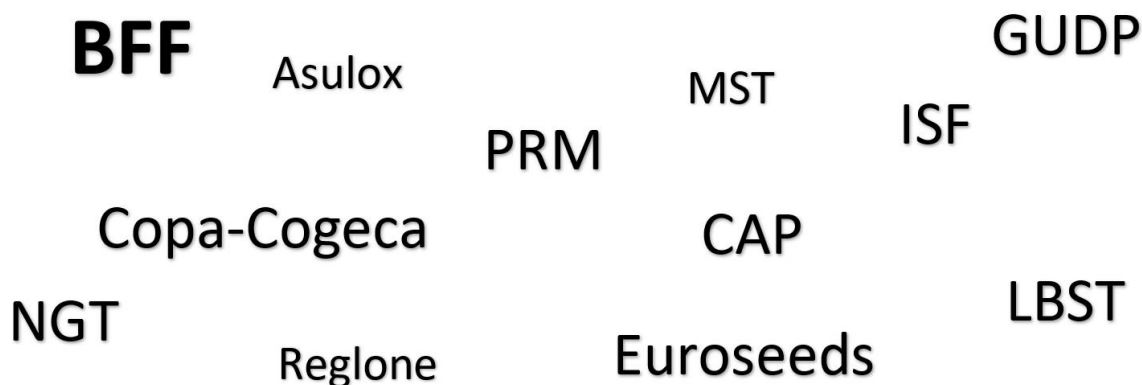

Sådan skal det være. Samarbejdsklimaet om fælles udfordringer er en vigtig nøgle til Danmarks helt unikke position på netop græs-, kløver- og havefrø.

1.1 Beretningsåret i hovedtræk

Der er mange bolde i luften² – her i udvalg:

Mange af emnerne (f.eks. frølovgivning 'PRM' og nye forædlingsteknikker 'NGT') strækker sig over flere (mange) år, hvor årets bemærkelsesværdige begivenheder kan være få. Det vil føre for vidt at redegøre for alle de nævnte emner, men her i årsberetningen bliver nogle af dem nærmere behandlet i afsnit 3 om landbrugspolitiske forhold.

2023 var året, hvor Brancheudvalget for Frø kunne markere 50-års jubilæum. Det skete ved et større arrangement på Axelborg den 3. marts. (*Mere herom i afsnit 5.2 + i bilaget bagest, hvor der både er lidt fra jubilæumsdagen på Axelborg, billeder og en del historie mv.*)

Frøbranchen har – udover evigt aktuelle udfordringer - fokus på den *langsigtede* udvikling. Vi har pt. to GUDP-projekter i gang: PRÆCISIONSFRØAVL og BIO4SEED. Projekterne løber henholdsvis i perioden 2023-2026 for PRÆCISIONSFRØAVL, og i 2024-2027 for BIO4SEED. (se mere i afsnit 3.1 + 3.2)

Eksporten af græs- og kløverfrø i markedsåret 2022/2023 blev skuffende med en mængde på ca. 90.800 tons, hvilket er væsentlig under de foregående tre års niveau på ca. 110.000 tons. Størstedelen af eksporten har destination EU (69 %) og udgjorde 62.754 tons, hvor Tyskland er langt det vigtigste marked med 39 % heraf. Næsten halvdelen af eksporten udgøres af alm. rajgræs med 44.606 tons. Bemærk, at UK ikke længere medregnes i EU. Bemærk også at statistikken ikke omfatter hele produktionen, men langt det meste, samt at statistikken følger markedsåret, dvs. 1. juli – 30. juni.

Afregningspriserne til frøavlerne for høsten 2022³ som blev på 11,45 kr./kg som vægtet gennemsnit, er blandt de højeste nogensinde. Frøproduktion har i en længere årrække været blandt de bedst indtjenende afgrøder. 7-8 af pladserne i afgrødernes top-10 besættes almin-

² Se forklaringer på forkortelser i afsnit 6

³ Beregningen af den gennemsnitlige afregningspris foretages ca. 1½ år efter høst som følge af brancheaftale.

deligvis af frøafgrøder. Men som allerede beskrevet, blev 2023 ikke et sjovt år. Mange afgrøder blev negativt påvirket af først tørken og dernæst de store mængder regn, hvilket gør sammenligninger mellem afgrøder ret usikker i 2023 vækstsæsonen.

1.2 Det danske areal og udbytte af græs- og kløverfrø⁴

Det danske areal med græs- og kløverfrø faldt i 2023 til 95.958 ha, (hertil kommer arealet med havefrø) hvilket stadig er højt i forhold til 10-års gennemsnittet - se tabel 1 og figur 1 (blå og grønne søjler tilsammen).

Græsfrøarealet på 90.575 ha er højt, men 'kun' det 5.største areal i historien. Bælgplantefrøarealet (herunder især hvidkløver) endte på 5.583 ha, hvilket er samme niveau som året før. Arealet udgøres især af hvidkløver med 4.622 ha.

Arealudviklingen er direkte knyttet til de forventede eksportmuligheder som den danske frøbranche er helt og aldeles afhængig af. Almindeligvis eksporteres 95 % af produktionen af græs- og kløverfrø, mens resten afsættes på hjemmemarkedet. Eksporten har dog skuffet i beretningsåret, så der er opbygget ganske meget lager af især græsfrø – både konventionelt og økologisk.

Frøproduktion planlægges og etableres 1-3 år før frøet kan være salgsklart, så frøfirmaerne forsøger konstant at tilpasse kontraktproduktionen ud fra kendte lagermængder, kendte og forventede produktionsmængder – både i Danmark og i de vigtigste konkurrentlande, samt naturligvis de forventede afsætningsmuligheder. En vigtig usikkerhedsfaktor er, at udbytte af græs- og kløverfrø svinger fra år til år bl.a. som følge af vejforhold som tørke eller en våd høst. Vækstsæsonen i 2023 og høstvejret var de mindst gunstige i mands minde.

Græs- og kløverfrøarealet opgøres på artsniveau. Arealet opgøres for 14 græsarter og 6 græsmarksbælgplantearter (især kløver). Alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og strandsvingel er de mest betydningsfulde frøgræsser i Danmark. De fire arter udgjorde i beretningsåret tilsammen 88 % af græsfrøarealet i Danmark.

Forventningerne til høståret 2024, er, at arealet med baggrund i den dårlige høst 2023 – og med fortsat store lagre (som især stammer fra den store 2022 høst), bliver væsentligt lavere.

Den vigtigste konkurrenceparameter, som den danske frøbranche har stærk fokus på, er udbyttet pr. ha. Der forædles hele tiden nye og mere højtydende sorter, ligesom vi gennem bl.a. forsknings- og forsøgsaktiviteter støttet af GUDP, Frøafgiftsfonden og virksomhederne, konstant stræber efter forbedringer.

Alle i branchen er enige om, at det er nødvendigt hele tiden at opnå større udbytter, for at forbedre konkurrenceevnen. Samtidig er det helt afgørende, at kvalitetskravene kan opfyldes og at dyrkningen af frøafgrøder er konkurrencedygtig med andre afgrøder. Uden opfyldelse af disse krav vil Danmark ikke kunne opretholde – eller udbygge – den unikke position vi har.

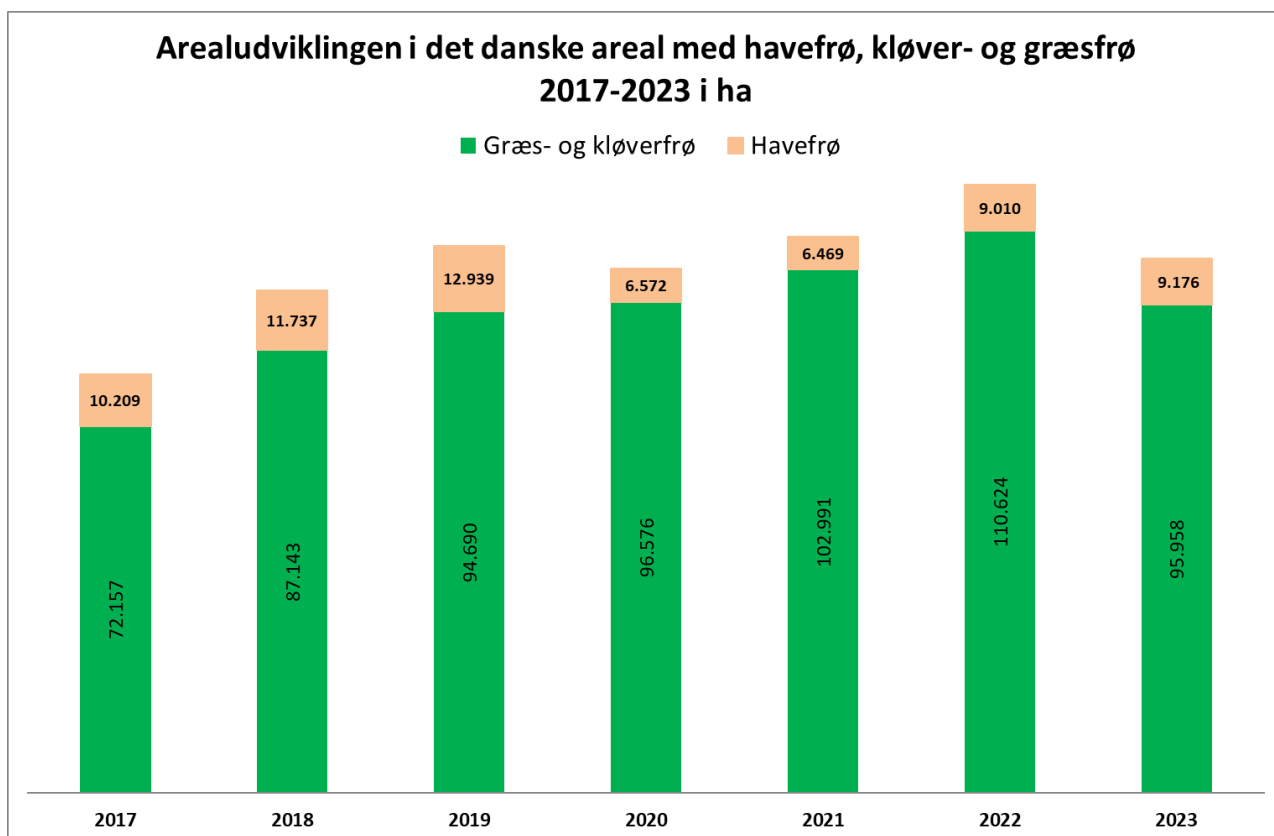
Højest muligt udbytte er desuden en væsentlig parameter i hele klimafortællingen. Når der opnås et højere udbytte med de samme ressourcer, bliver klima- og miljøprofilen bedre.

Det samlede, foreløbige høstudbytte af græs- og kløverfrø lød i beretningsåret på næsten 99.000 tons (jf. tabel 3), hvilket er et stort fald fra rekordhøsten året før. Høstens størrelse er en kombination af især de meget vanskelige vejforhold og et lavere areal.

---

⁴ Bemærk at tal er foreløbige og dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Figur 1: Udviklingen i det danske græs-, kløver- og havefrøareal 2017-2023 i ha - se også tabel 1. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

I figur 2 og i tabel 3 ses kløver- og frøgræsarternes høstede mængder i 2023. Alm. rajgræs, rødsvingel, strandsvingel, hundegræs og engrapgræs er igen mængdemæssigt langt de mest betydningsfulde arter med 95 % af frøgræsproduktionen.

Især alm. rajgræs, som udgør mere end halvdelen af det høstede græsfrø, med ca. 46.400 tons langt den største. Den høstede mængde er nærmest en halvering i forhold til året før (som dog skal erindres var et rekordår).

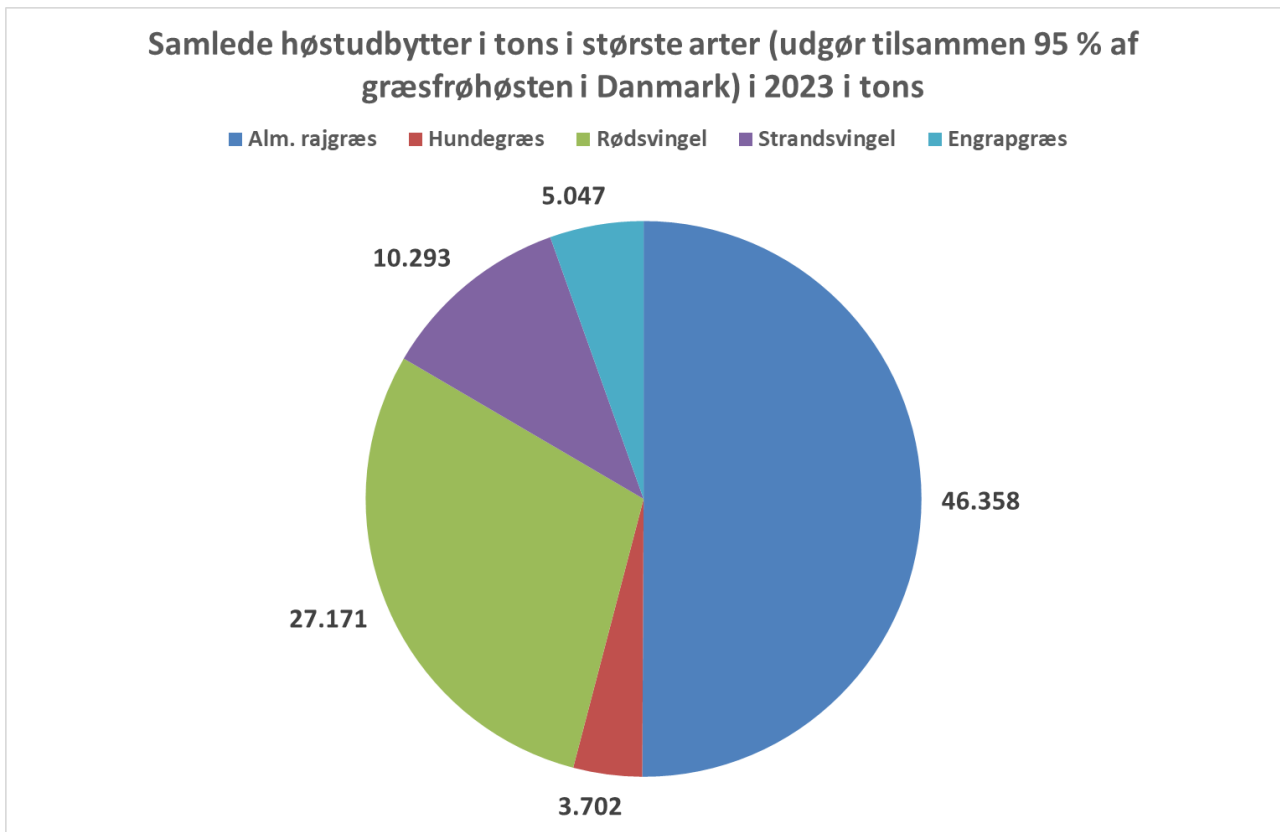
Udbytteerne i kg/ha i græsfrøarterne blev i 2023 langt under middel for de fleste arter. I figur 3, 4, 5 og 6 ses udbytteudviklingen i kg/ha for hhv. alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og hvidkløver de seneste ti år (se mere i tabel 4).

Danmark har styrkepositioner på græsfrø og kløver. Danmark er det klart vigtigste græsfrøland i Europa med ca. 60 % af produktionen⁵. For nogle arter som rødsvingel og engrapgræs står vi for langt størstedelen af produktionen i EU. Det gør Danmark, fordi vi er professionelle, og fordi klimaet sædvanligvis er disponeret for frødyrkingen.

Høsten 2023 var dog den ringeste mange kan huske, og med vejr som artede sig 'forkert' på de forkerte tidspunkter. Samtidig har frøhøsten i 2023 givet meget forskellige resultater – lige fra 'intet' til 'normalt' udbytte niveau. Samlet set for alle markfrøarter ligger høsten på omkring 70 % af en normal høst.

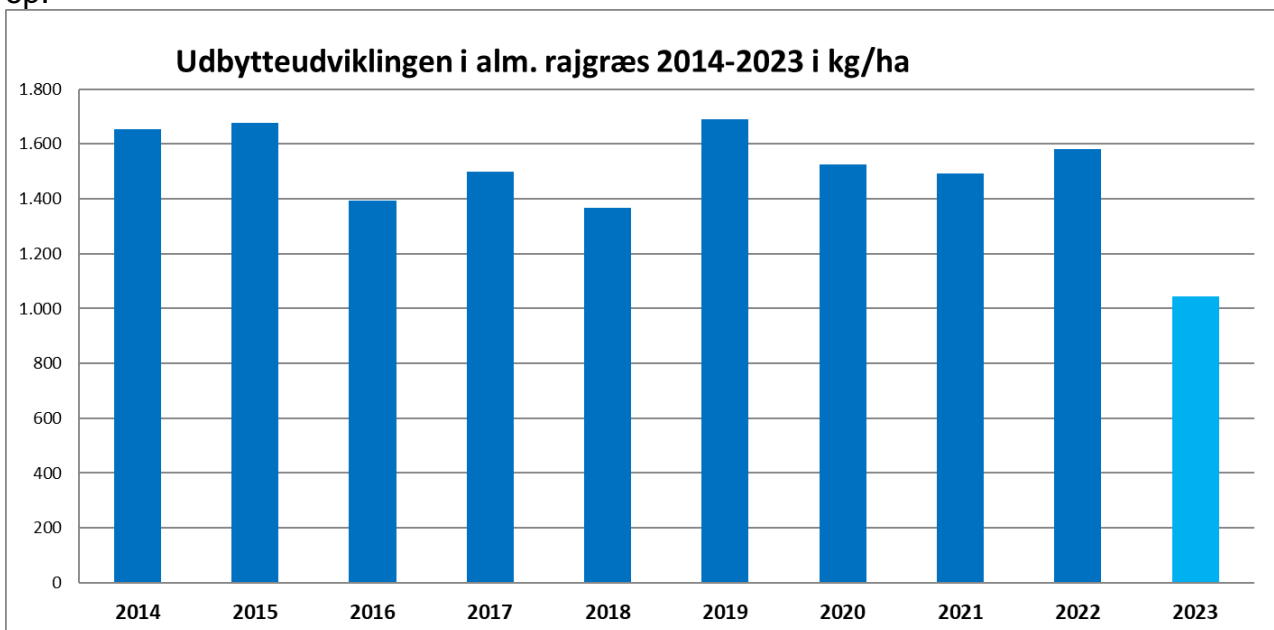
⁵ Desværre opgøres frøstatistikken ikke i EU, men ud fra kendskab til det generelle marked, kan andelen anslås.

Figur 2: Foreløbig udbyttefordeling i 2023 mellem udvalgte frøgræsarter i Danmark. De fem største arter stod for 95 % af det samlede høstudbytte i tons. De andre 5 % bestod bl.a. af hvidkløver, italiensk rajgræs, rajsvingel og timote. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Udbyttet i alm.rajgræs er foreløbigt opgjort til ca. 1040 kg pr. ha. Det er dybt skuffende og det laveste udbytte siden 1993! Der er naturlige udsving fra år til år, men på lang sigt skal udbyttet op.

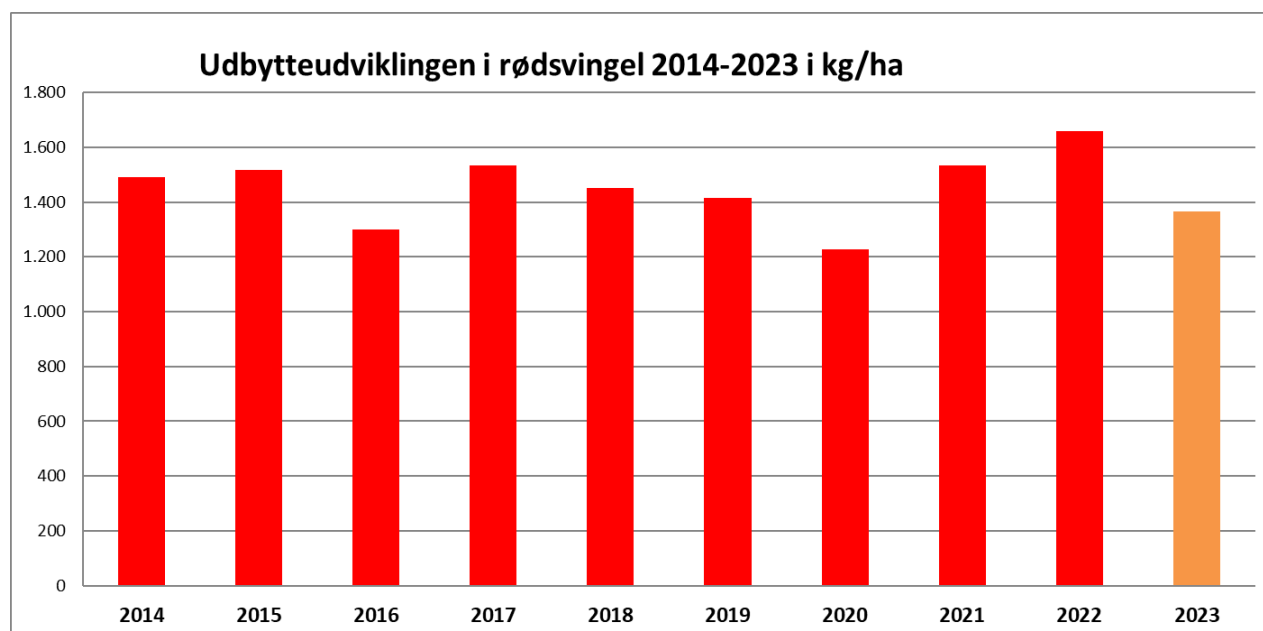

Figur 3: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for alm. rajgræs i perioden 2014-2023. Figuren dækker foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø.

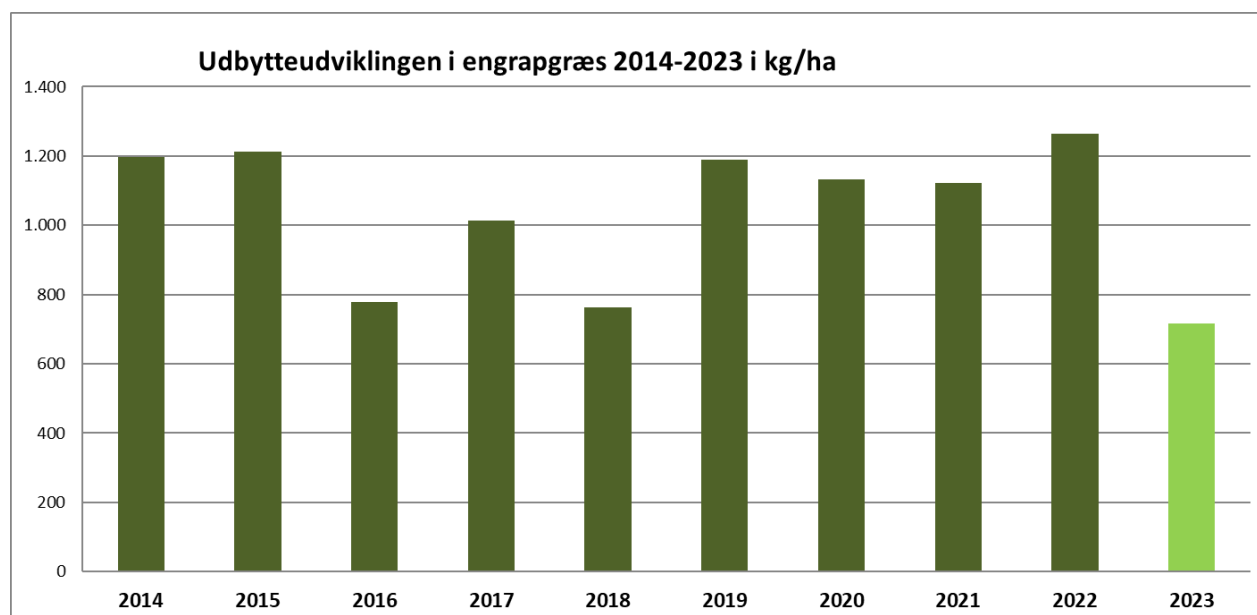

Rødsvingeludbyttet blev ikke så hårdt ramt som andre arter i 2023 af først tørke og dernæst regn. Rødsvingel er naturligt mere tørkeresistent og blev høstet relativt tidligt, hvor vejret var mindre ustabil.

Figur 4: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for rødsvingel i perioden 2014-2023. Figuren dækker *foreløbigt* opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (der er meget lidt økologisk dyrket).

Engrapgræs fik tærsk af vejret – især korte plænetyper havde det svært med tørken, så resultatet er derefter. 2023 var ikke sjovt.

Figur 5: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for engrapgræs i perioden 2014-2023. Figuren dækker *foreløbigt* opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (der er næsten ingen økologisk dyrket).

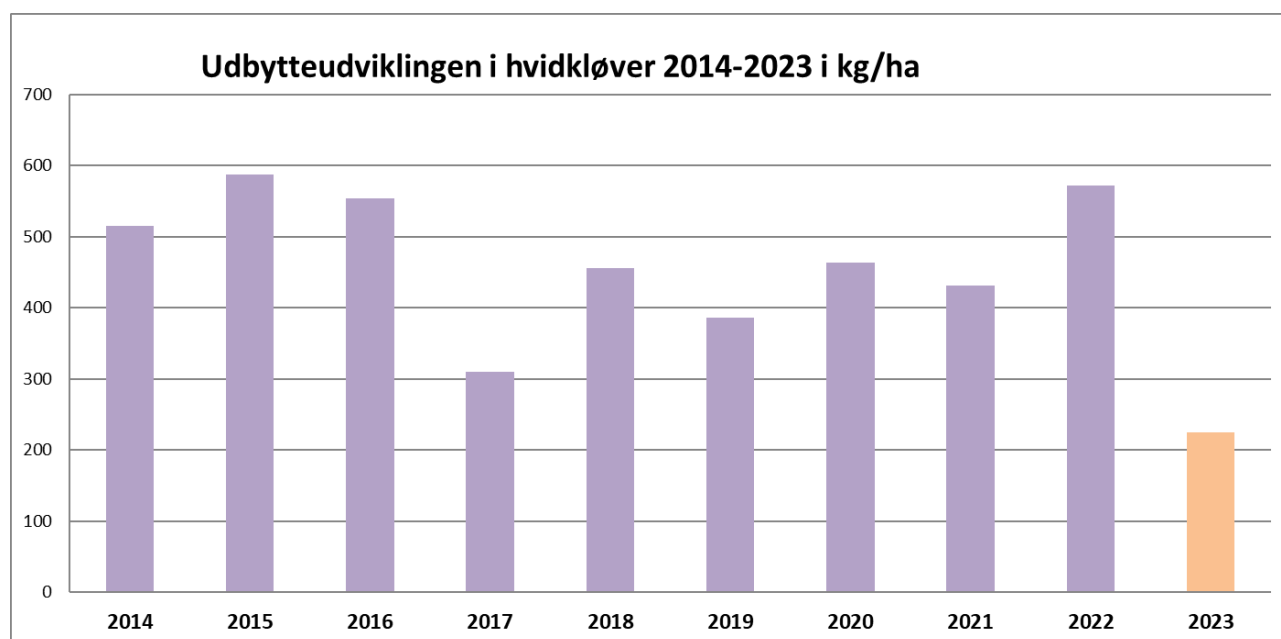
Hvis Danmarks position som absolut ledende inden for engrapgræs skal fastholdes, så skal de største udfordringer i denne art løses. Langt den største udfordring i engrapgræs er de

meget begrænsede muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse der er, efter at Reglone forsvandt. Branchen opnåede dog dispensation for anvendelse i vinteren 2023-24, men med en lav dosis. Dispensationen gav dog mulighed for at kunne bekæmpe alm. rapgræs og enårigt rapgræs i en strategi med andre midler.

Vi er i branchen klar over, at de kemiske muligheder mindskes, men desværre forsvinder mulighederne hurtigere, end vi kan nå at finde brugbare alternativer. For engrapgræs er kvaliteten helt afgørende for markedsmulighederne, derfor fortsætter branchen arbejdet med at finde alternativer – og med en bedre tilpasset dyrkningspraksis.

Hvidkløveren opnåede under halvt udbytte i 2023 i forhold til det gode år 2022. Ikke siden 2007 har hvidkløverfrø udbyttet været ringere pr. ha. Dengang var det endda lidt lavere – men det er ingen trøst.

Figur 6: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for engrapgræs i perioden 2014-2023. Figuren dækker foreløbigt opgjort produktion pr. ha af både konventionelt og økologisk dyrket frø (15 % økologisk dyrket i 2023).

1.3 Arealet med havefrø og andre arter med frøproduktion

Arealet med havefrøafgrøder består især af hybridspinat til frø. I 2023 blev arealet med hybridspinatfrø lidt over 10-års gennemsnittet med 7.529 ha (se figur 7). Høstudbyttet blev i 2023 derimod virkelig dårligt!

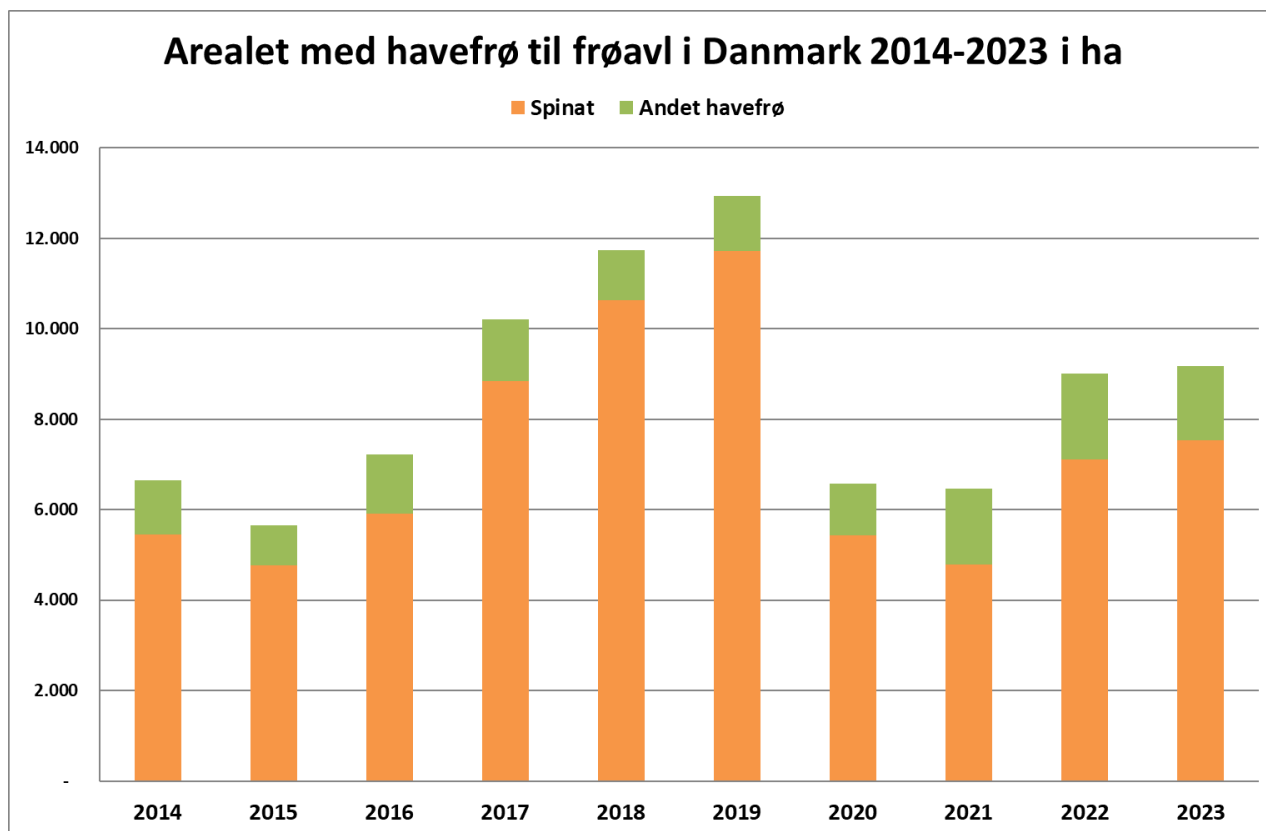
Afhængig af egn og vejr svingede udbyttet fra nul til næsten normalt. Samlet set vurderes høsten til indeks 40! Ingen mindes et ringere år.

I 2024 forventes arealet med spinat til frø at stige.

Arealet med hybridspinat til frø, der lægges i Danmark af kunder fra hele verden, er stærkt afhængig af **kvaliteten** af renvaren (bestemmes især af adgangen til brugbare herbicider og fungicider) og de generelle vækstvilkår. I de fleste år er dyrkningen af hybridspinat til frø en afgrøde med et godt dækningsbidrag. Også i havefrø (spinat) er adgangen til nødvendige planteværnsmidler vigtig. Der er således i beretningsåret igen opnået dispensation til Asulox i spinatfrø-produktionen, hvilket er godt.

For havefrøs vedkommende, dvs. især spinatfrø, eksporteres i praksis 100 % af produktionen.

Figur 7: Udviklingen i arealet for spinat til frø og andet havefrø i perioden 2014-2023. Bemærk den markante stigning i hvert af årene 2017, 2018 og 2019.

I havefrøbranchen er der i Danmark (og i andre EU-lande) stigende bekymring for de færre pesticider, der er adgang til. Elastikken er strukket helt ud med de begrænsninger, der er indført de senere år. En række af de absolut vigtigste midler er enten forsvundet eller er ved at forsvinde. Branchen arbejder naturligvis på alternativer, men hvis det ikke lykkes at udvikle løsninger med færre/andre/uden pesticidanvendelse, vil dele af produktionen udflagges – ikke 'bare' ud af Danmark, men helt ud af EU.

Dette gælder især for forårssåede korsblomstrede arter, hvor manglende insektbekæmpelsesmidler gør dyrkning meget risikabel/umulig. Der er især tale om angreb af glimberbøsser, der flyver videre fra afblomstrede vinterrapsmarkeder. Der er med start 1. januar 2024 opnået et GUDP-projekt 'BIO4SEED' som skal afsøge naturlige forebyggelses- og bekæmpelsesmuligheder mod skadende insekter.

I frøbranchen er der for havefrø fokus på at opnå en større stabilitet både udbyttemæssigt og ikke mindst kvalitetsmæssigt, hvilket skal bidrage til stabil konkurrenceevne for Danmark – og en stabil indtjening i værdikæden. Udbytte og kvalitet skal kunne fastholdes med mindre anvendelse af især kemisk ukrudtsbekæmpelse i fremtiden.

Foruden arealet med spinat til frø, udgøres havefrøarealet i Danmark af ca. 20 andre havefrøarter, hvor pak choi/kinakål, (urte-)krysanthemum, radise, purløg, blomsterfrø og karse er de vigtigste. Disse arter udgjorde i 2023 ca. 1.650 ha.

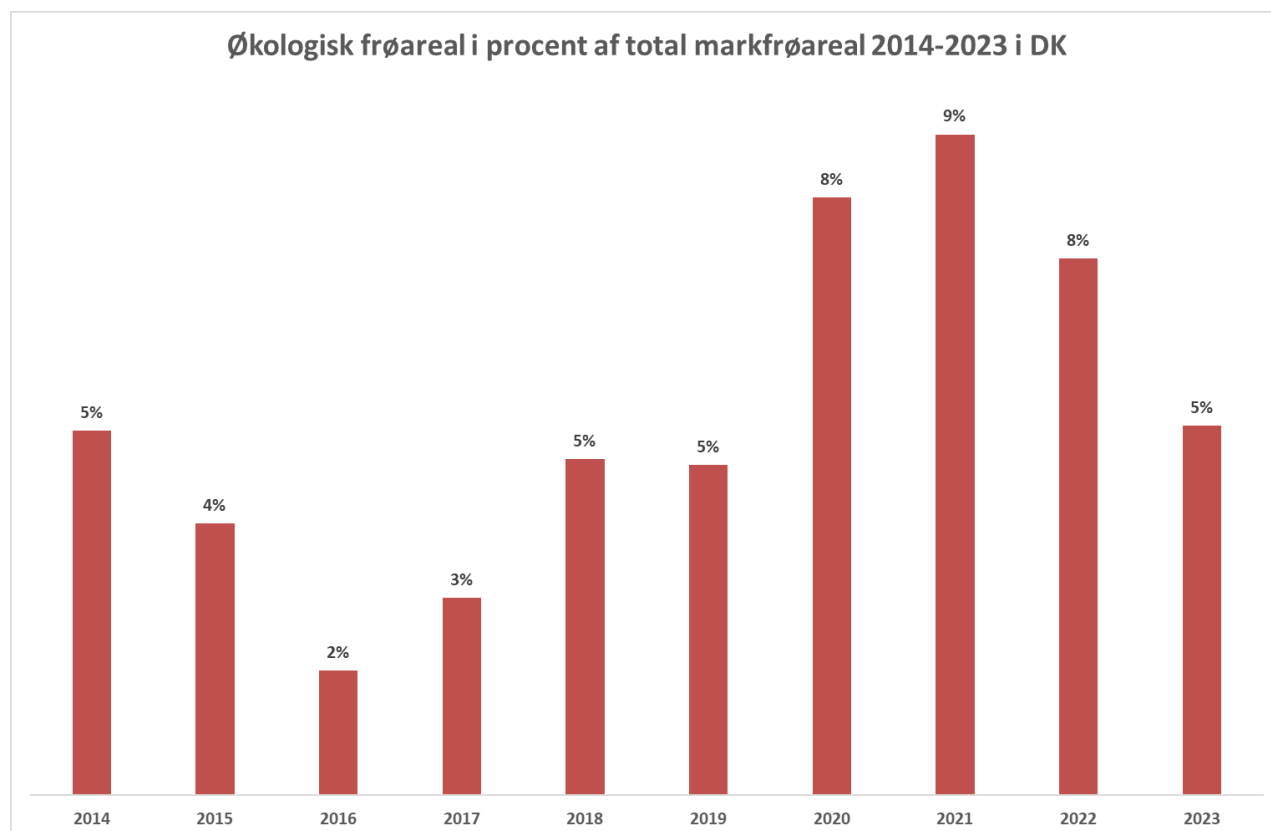
Det godkendte areal til certificering af *andre* markfrøarter til udsæd (markært, raps, olieræddike, gul sennep mv.) var i 2023 på 8.344 ha, hvilket er det største i 10-årsperioden. Den positive udvikling drives især af større arealer med markærter og ikke mindst hestebønner til udsæd. Se tabel 2.

1.4 Forbruget af græsfrø og græsmarksbælgplantefrø i Danmark

Eksporten dominerer i den grad produktionen af både græs- og kløverfrø. Alligevel er det danske hjemmemarked vigtigt for frøfirmaerne. Tidligere opgørelser af forbruget af græs- og kløverfrø på hjemmemarkedet, kan dog samlet set anslås til ca. 6.500 tons. Hjemmemarkedet for græs- og kløverfrø udgør almindeligvis ca. 5 % af produktionen.

1.5 Økologisk frøavl

Produktionsarealet med økologisk frøgræs og kløverfrø faldt i 2023 til ca. 5 % af det samlede dyrkede frøareal. I 2023 var arealet med økologisk dyrket græs- og kløverfrø på 4.992 ha, hvilket svarer til 10 års gennemsnittet, men meget tyder på at markedet for økologisk frø er mættet.

Figur 8: Økologisk markfrøareal som procentdel af det samlede markfrøareal i Danmark 2014-2023

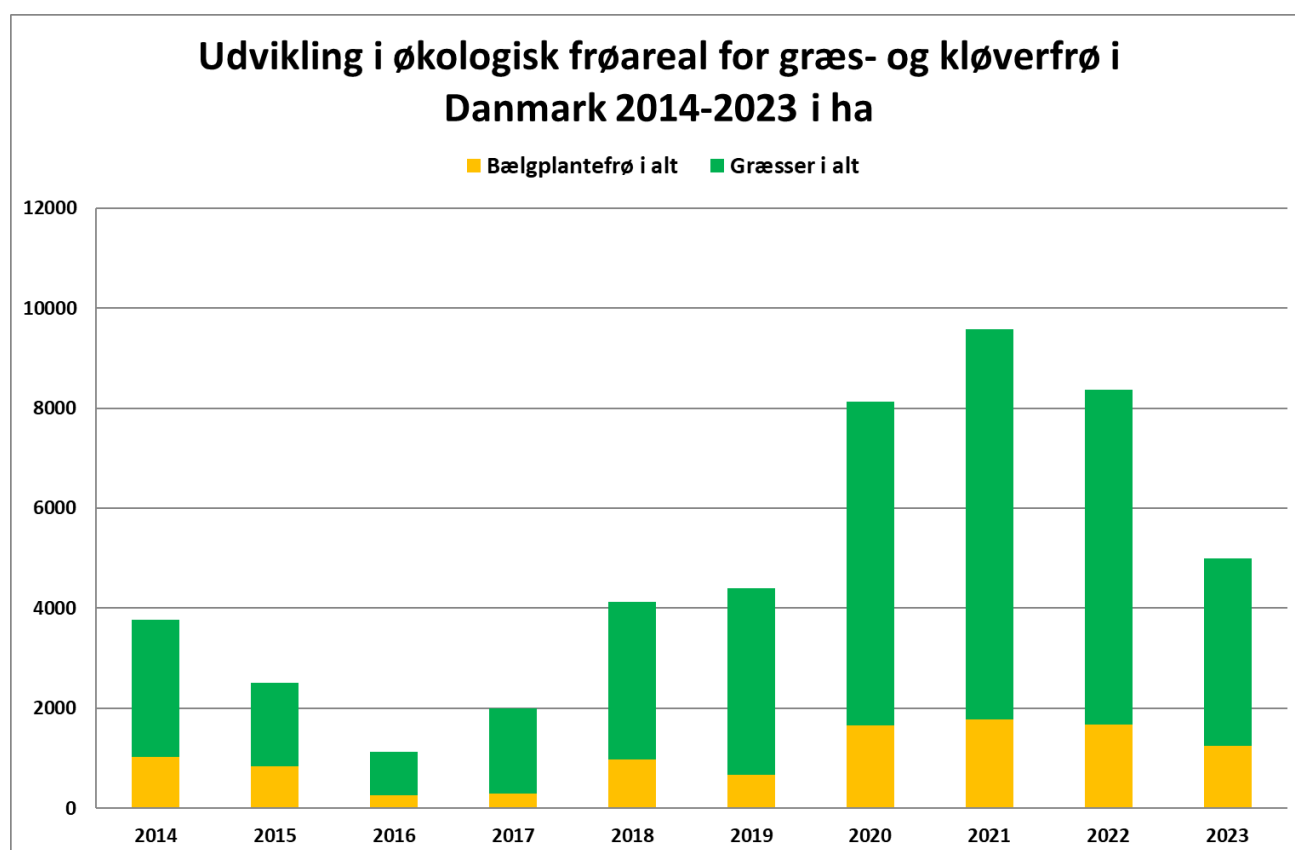

Eksporten af økologisk dyrket græs- og kløverfrø opgøres ikke særskilt. Som i den konventionelle frøavl styres udviklingen af efterspørgslen. Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i figur 8, 9 og i tabel 6⁶.

Den største art er alm. rajgræs med 1.570 ha i 2023. Næststørst er hvidkløver med 717 ha i 2023.

Udbytteerne opgøres ikke særskilt, men indgår i den samlede oversigt. I økologisk frøavl ligger udbytteerne sædvanligvis en del under den konventionelle, og udbytteerne svinger mere.

Figur 9: Udviklingen i arealer med økologisk frøproduktion af kløver- og græsfrø i perioden 2014-2023 i hektarer. Udbytteerne opgøres ikke særskilt, men sædvanligvis er det 30 – 50 % lavere end konventionelt dyrket frø.

Udbyttet i økologiske græs- og kløverfrø ligger typisk lavere end konventionelt dyrket frø. Det lavere udbytte skyldes bl.a. at ukrudt, sygdomme og skadedyr ikke kan kontrolleres lige så effektivt, samt at der ikke kan tilføres behovsbestemte næringsstoffer, eller udføres vækstregulering. Priserne for økologisk kvalitetsfrø er derfor højere end konventionelt dyrket frø således at frøavleren kan have en fornuftig indtjening på dyrkningen.

1.6 Lagerudviklingen

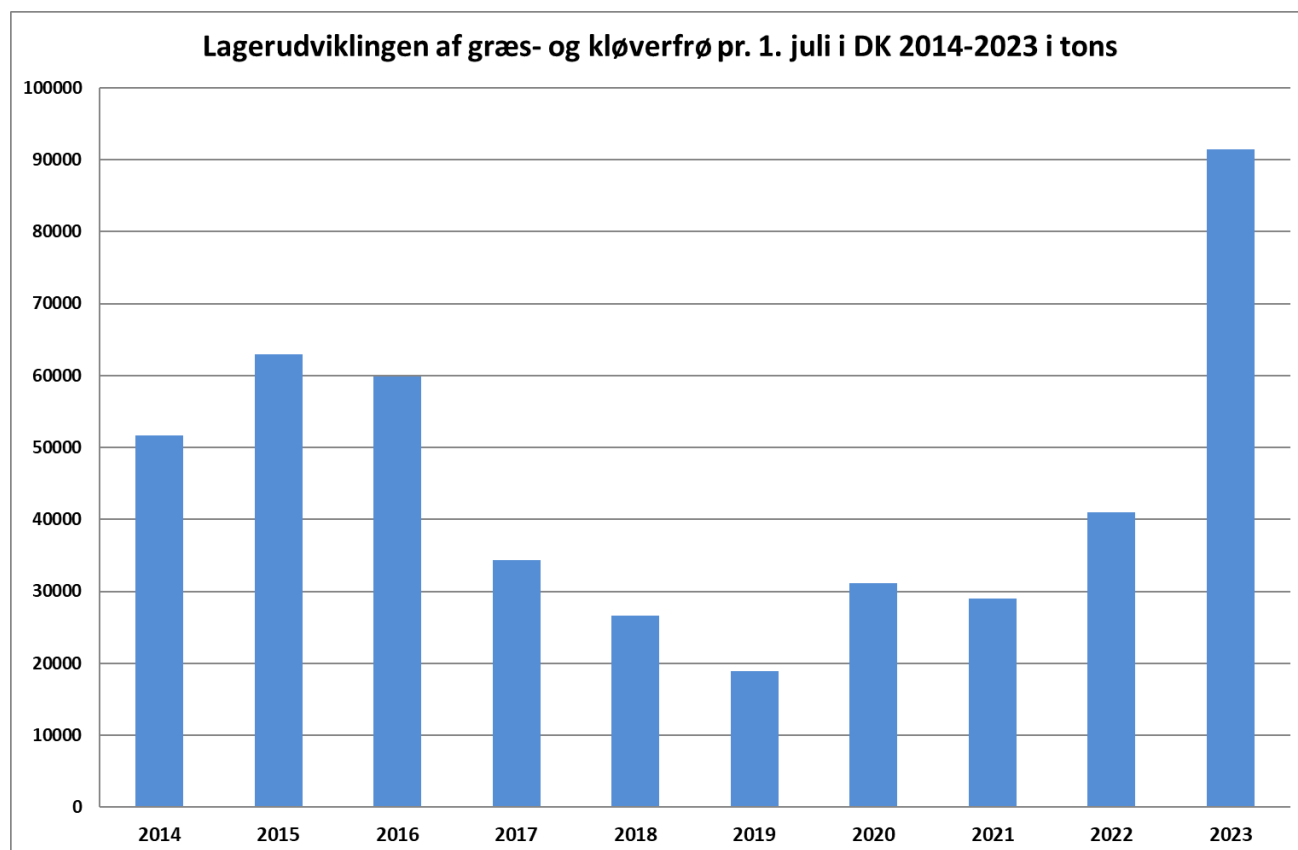
Hvert år før høst (ved begyndelsen af markedsåret 1. juli) opgøres lagrene på artsniveau. Udviklingen i lagrenes størrelse i Danmark er vist i figur 10 og i tabel 7. Lagrene er på højeste niveau nogensinde. Dette skyldes bl.a. de store høstmængder i 2022 og begrænset eksport. De samlede lagre med græs- og kløverfrø lå pr. 1. juli 2023 meget højt.

⁶ Arealet indgår i det samlede areal og i det samlede udbytte i tabellerne 1 og 3 (se bagest).

Lagre er generelt nødvendige, for at kunne imødekomme efterspørgslen gennem hele året - ikke mindst i efterårssæsonen, før årets høst er færdigrenset, certificeret og klar til salg, men dette lager er for højt og udgør en belastning.

Frøfirmaerne forsøger at modvirke situationer med u hensigtsmæssige lagre, men da høsten fra år til år kan være meget svingende, og det tager 1-3 år fra såning til høst, er det vanskeligt at styre, ligesom efterspørgslen svinger betragteligt.

Figur 10: Udviklingen i indberettede danske lagre i perioden 2014-2023 i tons. Figuren dækker både konventionelt og økologisk frø.

1.7 Afregningspris til frøavlere

Afregningen i 2023 for 2022-høsten blev på 11,45 kr./kg som beregnet gennemsnit af alt græsfrø og græsmarksbælgplantefrø. Alle arter faldt en anelse i forhold til året før (høstår 2021), men med gode udbytter i 2022 blev omsætningen pr. ha. højere.

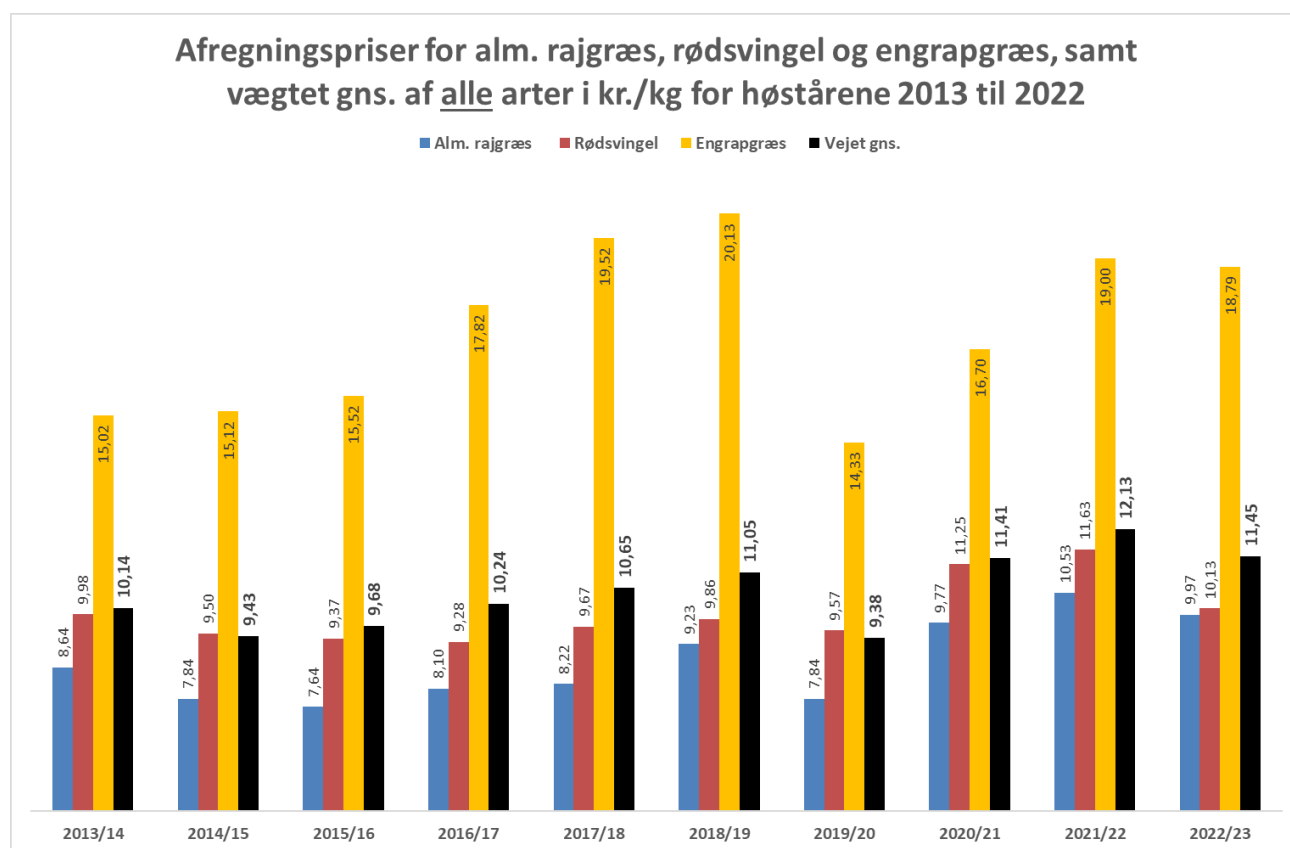
I tabel 8 ses udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere⁷ for høstårene 2013-2022. Den samlede landmandsværdi af græsfrø og kløverfrø kan for høsten 2022 opgøres til over 2 mia. kr. eller omregnet brutto ca. 16.600 kr./ha, hvilket er særdeles godt.

⁷ Bemærk, at seneste opgørelse gælder for høsten 2022, som er endelig afregnet i juni 2023. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art og er uden evt. bonus, lagerleje, transport eller lignende tillæg/fradrag, ligesom der ikke skelnes mellem konventionelt og økologisk dyrket frø.

Den enkelte avler modtager almindeligvis et á conto beløb svarende til ca. 75 % af slutafregningen hvert år i efteråret i høståret. Den endelige afregning kendes først i juni året efter høst, hvor restudbetalingen finder sted. I Brancheudvalget for Frø indsamles ultimo året afregningspriserne for foregående høstår, hvorefter en gennemsnitlig afregningspris på artsniveau offentliggøres på Frøsektionens årsmøde i januar (altså ca. 1½ år efter høst).

Afregningen for høsten 2023 kendes endnu ikke. Afregningsprisen bestemmes af mange faktorer, herunder udbud, efterspørgsel, lagersituation og valutakurser (hvor bl.a. US \$ har betydning).

Figur 11: Den vægtede afregningspris til avlerne for alle indberettede arter af frøgræsser og kløverfrø i høstårene 2013 til 2022 (sorte søjler). Desuden er de arealmæssigt tre største arter alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs medtaget. Tallene dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

1.8 Danmarks eksport af kløver- og græsfrø

Danmark er verdens største eksportør af græsfrø til tempererede egne. Af produktionen af græsfrø anvendes kun en lille del til danske forbrugere til foder- eller plæneformål. Langt det meste afsættes til lande verden over, men med nærmarkedet, EU, som det absolut vigtigste.

Eksporten⁸ i markedsåret 2022/23 lød på 90.837 tons, hvilket var væsentligt under det flotte niveau fra året før. Dansk frø eksporteres til mange lande over hele kloden.

Frø af alm. rajgræs udgjorde næsten 50 % af den samlede mængde, mens rødsvingel med 21 % er den næstvigtigste. Engrapgræsfrø og strandsvingel frø udgør henholdsvis 6 % og 8 % af eksporten.

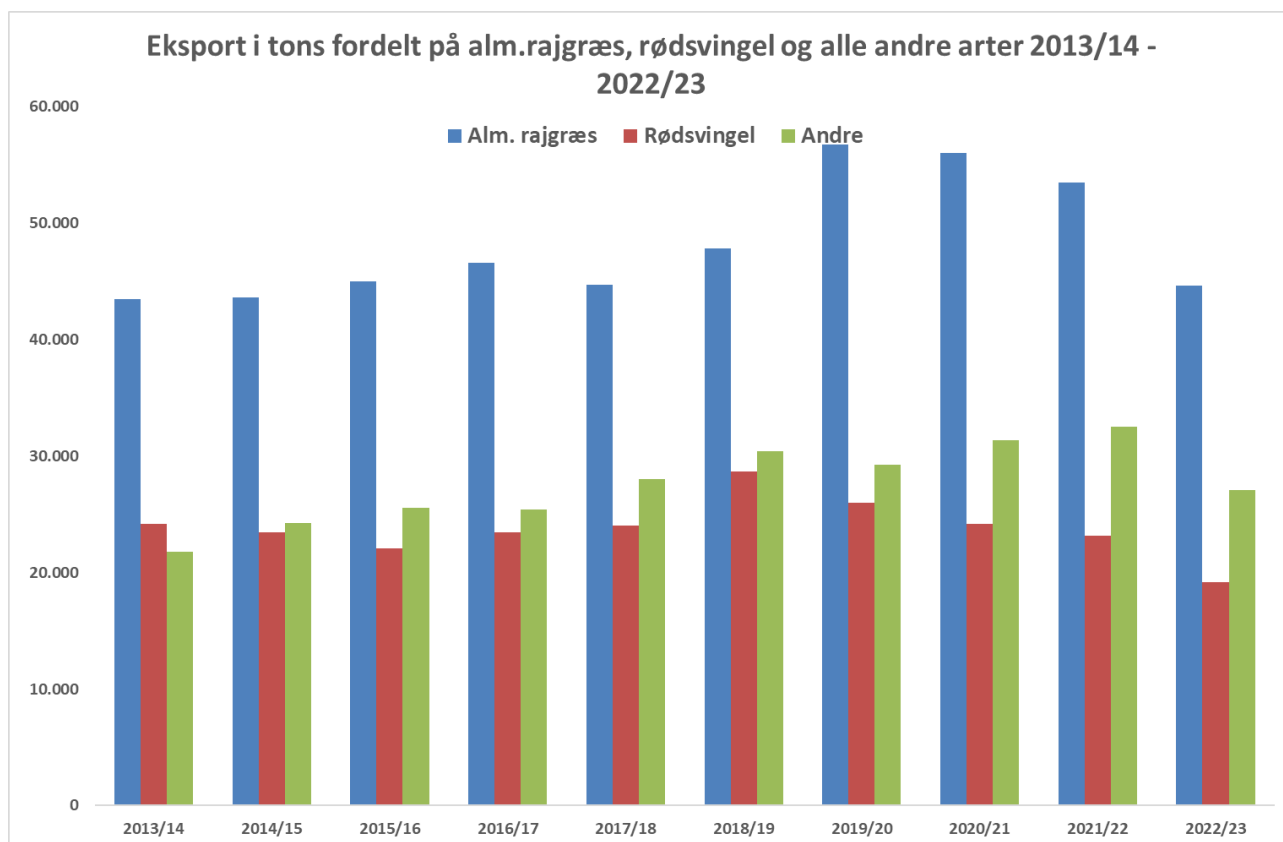
Brancheudvalget for Frø opgør udelukkende mængderne indenfor de enkelte markedsår (1. juli – 30. juni), mens Danmarks Statistik opgør handelstallene, herunder værdier på kalenderår.

⁸ Tal dækker langt hovedparten af eksporten.

EU udgør langt det vigtigste marked for dansk frø med 69 % af Danmarks eksport i markedsåret 2022/23. UK indgik tidligere i opgørelsen for EU, men indgår nu i 'øvrige Europa'.

Tyskland er isoleret set klart det vigtigste marked. Andre store markeder er Frankrig, Holland, Italien og Polen.

Figur 12: Udviklingen i eksporten af kløver- og græsfrø i markedsårene 2013/14 - 2022/23. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Udenfor EU udgør UK, Asien (især Kina), Nordamerika og resten af Europa vigtige markeder i markedsåret. Talmaterialet kan ses i tabel 9 og 10.

1.9 Produktionsudviklingen i EU-27⁹

Danmark står stærkt i EU, da vi står for ca. 60 % af græs- og kløverfrøproduktionen.

Hvad angår arter som alm. rajgræs, engrapgræs, strandsvingel, hvidkløver og rødsvingel står Danmark meget stærkt i EU. For arter som timote og italiensk rajgræs står Danmark derimod svagere i billedet. Rødkløver dyrkes eksempelvis fortrinsvist i Frankrig, Tjekkiet, Polen, Tyskland og Sverige.

Det vurderes, at udbytterne i Danmark er højere end vores konkurrentlande, hvilket giver en større andel målt i tons – og er dermed en konkurrencefordel.

Græsfrøproduktionen i EU ligger formodentlig på ca. 250.000 tons. Desværre har vi ikke præcise tal for areal, produktion eller lagre for EU.

⁹ Hermed forstås de 27 lande, som er medlemmer af EU.

2 Landbrugspolitiske forhold med relation til frøproduktion

Frøbranchen har konstant fokus på at forbedre de rammebetingelser, som frøsektoren er underlagt i Danmark og i EU. Foruden de specielle forhold omkring frøproduktion, deltager frøbranchen i arbejdet med at forbedre vilkårene generelt for dansk landbrug gennem medlemskabet af Landbrug & Fødevarer. Desuden søges alliancer med andre organisationer på specifikke områder, ligesom der er konstruktiv dialog med myndighederne.

En stor del af de politikområder, der har betydning for frøsektoren, afgøres i vid udstrækning på fælleseuropæisk plan, dvs. i EU. I 2023 fortsatte arbejdet med bl.a. de tre store emner: ny frølovgivning (PRM), adgang til nye præcisionsforædlingsteknikker (NGT) og adgang til nødvendige planteværnsmidler (SUR).

Udvalgte danske interessepunkter

2.1 Frølovgivning/Plant Reproductive Material (PRM)

De 10 nuværende såkaldte frødirektiver, der sætter rammen for (markfrø-)sorters optagelse på sortslister, opformering og markedsføring, blev vedtaget i daværende EF i 1966¹⁰. Lovgivningen har bestemt vist sit formål og sin holdbarhed, og i en proces for ca. 10 år siden var det tæt på at der blev vedtaget ny lovgivning, men forslaget faldt i Europa-Parlamentet i 2013 og EU-Kommissionen trak formelt forslaget i 2015.

I beretningsåret fremlagde Europa-Kommissionen et gennemarbejdet forslag til en forordning, der samler de nuværende 10 direktiver til én forordning. Det skete 5. juli 2023 – hvilket var samme dag som forslaget om NGT blev fremlagt (se 2.2). Dette indikerer at de to forslag skal ses i sammenhæng.

Forud for forslaget er der i de senere år gennemført spørgeundersøgelser, høringer, analyser og EU-Kommissionen har udgivet rapporter og arbejdsrapporter. Brancheudvalget for Frø har naturligvis indgivet et forslag og har deltaget i spørgeskemaundersøgelser etc.

De væsentlige elementer som sortsidentifikation, sortslisteoptagelse og certificering blev heldigvis opretholdt i forslaget. Disse hovedprincipper har i årtier være grundlaget for både den danske og den europæiske frø- og såsædsindustri.

Frølovgivningen skal understøtte det store, kommercielle marked, der skal sikre fødevarer- og foderforsyningen i EU i fremtiden.

Et væsentligt nyt element i forslaget, er en 'bæredygtigheds-værdiafprøvning' i forbindelse med den allerede eksisterende værdiafprøvning. Og så åbnes der for at mindre, alternative frøproduktioner kan få adgang til markedet på lempeligere vilkår (færre krav til identitet, kvalitet, kontrol etc.). Det sidste er vi ikke tilhængere af, men kan leve med det, hvis disse produktioner begrænses i omfang og i øvrigt lever op til gældende plantesundhedskrav.

Argumentet for en forordning (fremfor direktiver) er, at regler og kontrol bliver harmoniseret i EU, hvilket vi støtter, dog med forbehold for at der opretholdes fornuftige (nationale) kvalitetsnormer (og ikke sigtes på laveste fællesnævner).

---

¹⁰ De ældste direktiver er fra 1966 (dog opdateret i mellemtiden) og dækker 'fodder seed' (66/401) og såsæd (66/402). Siden er der kommet en række direktiver om andre afgrøder og om sortslister og sortsbeskyttelse til. Det er i alt 11 direktiver, der forventes samlet til én forordning (en forordning er *direkte gældende* i medlemsstaterne, mens et direktiv først skal implementeres i de enkelte medlemsstater = uens gennemførelse)

Selve lovgivningsprocessen i EU gik i gang i 2023. Forslaget skal vedtages i både Ministerrådet og i Europa-Parlamentet.

Brancheudvalget for Frø har i beretningsåret fulgt sagen meget tæt. Dette er sket gennem direkte deltagelse i, og møder med embedsmænd, politikere mfl. i både Danmark og i EU. PRM-forslaget er meget opfattende – og har afgørende betydning for ikke mindst den danske frøsektor. Det er grundlaget for frøforædling, opformering og markedsføring, der er på spil.

Behandlingen i ministerrådet går langsomt fremad – og her er indtrykket, at det bevæger sig i fornuftig retning. Det samme kan desværre ikke siges om behandlingen i hverken landbrugs- eller miljøudvalget i Europa-Parlamentet. Der er vedtaget nogle forslag, som nærmest er underminerende for det eksisterende system. I skrivende stund (medio april 2024) afventes den endelige afstemning i Europa-Parlamentet (EP) (i det såkaldte plenum hvor alle MEP'ere deltager). Der skal afstemmes den 23. april 2024 – udfaldet kendes pt. ikke.

Mange udfald er mulige, men uanset dette skal den endelige forordningstekst forhandles i såkaldte trilog-forhandlinger mellem Rådet, EP og EU-Kommissionen. Dette kan næppe nås før EP går i valgkamp-'mode' med valg 9. juni (i Danmark).

Læs med igen til næste år – så er alle formentlig meget klogere.

2.2 Præcisionsplanteforædling/NGT

Præcisionsforædling, NBT (New Breeding Techniques) eller NGT (Novel Genomic Techniques) er også et vigtigt emne for frøbranchen. I 2018 afgjorde European Court of Justice at alle moderne forædlingsteknikker pt. falder ind under GMO lovgivningen. Det betyder, at sådanne teknikker ikke i praksis kan anvendes i EU, da GMO-direktivet er en barriere med store krav til dokumentation – og er meget dyrt.

NBT/NGT er udviklet indenfor de seneste ca. 20 år, men desværre gør dommen, at anvendelsen af disse teknikker vil kræve godkendelse i henhold til GMO-direktivet fra 2001. Tidligere havde man ikke fantasi til at forestille sig den hastige udvikling af nye præcisionsforædlingsteknikker, som kan resultere i mange af de samme egenskaber, som også kunne opnås med de eksisterende mutagenese undtagelser (kemi og stråling), eller som kunne opstå naturligt.

Det smarte ved NBT/NGT er netop, at man hurtigt og præcist (og billigt) kan finde frem til ønskede sortsegenskaber, i stedet for at man via de eksisterende undtagelser fra GMO-direktivet, er nødt til at bruge flere år på at selektere for de selvsamme egenskaber.

Frøbranchen har brug for at have adgang til præcisionsforædlingsteknikkerne, hvis vi skal kunne levere på de krav som samfund/forbrugere/beslutningstagere stiller til landbruget. NBT/NGT forventes at kunne bidrage med hurtig og præcis forædling af sorter, der kan udnytte ressourcerne bedre, har en bedre klimaprofil og/eller miljøprofil, har bestemte kvaliteter, har bedre resistens overfor plantesygdomme (mindre behov for kemiske plantebeskyttelsesmidler), bedre resistens overfor ændrede klimaforhold mv.

Ligesom for PRM (se afsnit 2.1), fremlagde EU Kommissionen den 5. juli 2023 et NGT forordningsforslag. Forslaget er generelt ret fornuftigt. Der foreslås to kategorier, hvoraf 'kategori I' dækker især mutagenese – som antages at være ens med allerede eksisterende forædlingsteknikker. Her foreslår EU-Kommissionen fornuftigt nok, at der ikke behøves hverken risikovurdering eller mærkning mv., hvilket følger allerede eksisterende forædlingsteknikker (kemi og stråling for at fremprovokere mutationer).

For kategori II skal den eksisterende GMO-lovgivning følges. Alt det er særdeles fornuftigt, men når det så kommer til politisk behandling i Rådet og i EP, går det galt.

Det fører for vidt at gå i detaljer med alt der er hændt i beretningsåret, men helt generelt er det lykkedes at skabe splid og usikkerhed om NGTs sikkerhed mv. Den største knast er dog at spørgsmålet om sortsrettigheder vs. patenter har overtaget den politiske scene – selvom forslaget overhovedet ikke handler herom!

I Rådet har Tyskland (som har rigtig stor vægt pga. stor befolkning) valgt (af indenrigspolitiske grunde) at stemme blankt. Derfor kommer andre lande til at være tungen på vægtskålen. Dette gælder f.eks. Polen, som selvom de fik en mere 'moderne' regering med Donald Tusk, alligevel bruger denne sag til at mele indenrigspolitiske ønsker. Sagen er speget, og hverken Sverige, Spanien – eller formentlig Belgien – har eller vil få held til at få gennemført lovgivningen mens de har formandskabet i EU.

I Europa-Parlamentet var der overraskende positive strømninger – og det er lykkedes at få vedtaget forslaget. Desværre med nogle ændringer, som vi ikke kan leve med. Dette gælder bl.a. krav til mærkning af Kategori I varer helt frem til forbrugeren. Dette alene vil være en 'showstopper' for udbredelsen af NGT i EU!

Brancheudvalget for Frø og dets medlemmer - og mange andre – vil følge sagen helt til dørs. Hvem ved om det ender med at Danmark under sit formandskab i andet halvår af 2025 bliver den, der gennemfører dette stykke nødvendige lovgivning?

2.3 Adgang til nødvendige pesticider

En væsentlig forudsætning for frøproduktion er, at konventionelle danske frøavlere har adgang til brugbare planteværnsmidler, især gennem godkendelser til 'mindre anvendelse' og ansøgninger om dispensationer. Dette vigtige stykke arbejde har landskonsulenten for frø i 2023 taget sig af med succes.

Brancheudvalget for Frø har selv - og gennem L&F - arbejdet intensivt for at øge (eller fastholde) adgangen til nødvendige planteværnsmidler. Antallet af aktivstoffer er faldende, hvilket er problematisk - ikke mindst, hvis vi skal fastholde produktion og eksport. Og det skal vi. Den danske frøsektor er unik og skaber både eksportindtægter og arbejdspladser, foruden at produktionen foregår under professionelle forhold.

Frøbranchen arbejder konstant på at udnytte ressourcerne bedre og opnå højere udbytter og fastholde kvaliteten. Kun hvis vi kan fastholde den konkurrenceevne vi har, og udbygge den, kan vi undgå at miste, hvad der er opbygget i generationer. Derfor interesserer branchen sig for alle forhold med betydning for frøproduktion.

En konkret udfordring er dispensation til anvendelse af Reglone (diquat), som branchen ikke opnåede i beretningsåret til nedvisning i spinat og purløg.

Til gengæld lykkedes det at opnå dispensation til ukrudtsbekæmpelse i engrapgræs og hvidkløver. Reglone er pt. det bedste middel til at kontrollere problemukrudt som eksempelvis alm. rapgræs og énårigt rapgræs i engrapgræsmarker. Disse to ukrudtsarter kan ikke fjernes i renseriet, men skal kunne kontrolleres i marken – ellers kan der ikke opnås den nødvendige kvalitet af den færdige frøvare.

Andre problemukrudtsarter er kvik/andre ukrudtsgræsser, som på grund af det meget nære slægtskab, er vanskelige eller umulige at bekæmpe i en frøgræsafgrøde.

I spinat til frø blev der opnået dispensation til at anvende Asulox til ukrudtsbekæmpelse.

Glyphosat (Roundup) blev i beretningsåret godkendt for yderligere 10 år. Det er særdeles glædeligt – og fornuftigt, da glyphosat ikke udgør en fare på nogen måde. Glyphosat er nu godkendt frem til 2033.

Ud over disse nære udfordringer i frøavl, er der i EU som følge af Kommissionens 'Farm2Fork' (F2F) strategi udstukket et mål om en 50 % lavere anvendelse af pesticider i EU.

I 2022 fremlagde Kommissionen så et forslag til forordning (SUR¹¹) for at nå de politisk fastsatte mål med 50 % lavere pesticidanvendelse i EU. En række medlemsstater protesterede over forslaget og forlangte at der skulle udarbejdes en 'tillægs'-analyse af forslagets konsekvenser for landbruget og fødevarerforsyningen i lyset af Ukraine krigen, stigende fødevarer- og energipriser, og den deraf følgende inflation.

I beretningsåret tog Europa-kommissionen konsekvensen af den store modstand og trak forslaget tilbage. Forslaget bliver sandsynligvis fremlagt i ændret form igen – når de værste anstødssten er taget ud.

Adgang for landmænd til kvalitetsfrø er udgangspunktet for al fødevarer- og foderproduktion – så i sidste ende indebærer sådanne evt. restriktioner i anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler i frøproduktionen, at fødevarerforsyningen i EU bliver mere usikker.

3 Forskning og forsøg

Brancheudvalget for Frø har konstant fokus på fremtidens muligheder for at forbedre den danske frøproduktionsplatform. En absolut væsentlig del af fremtiden, er at finde/afprøve/forfine/forske/forsøge nye eller bedre metoder eller hjælpestoffer til at øge konkurrenceevnen.

Derfor har frøbranchen så stor interesse i, at der både findes umiddelbare løsninger og løsninger på lang sigt. Frøbranchen har derfor i årtier engageret sig i forskningsprogrammer, hvor der med offentlig finansiering og med egne bidrag, har været en kontinuerlig mulighed for at 'se lidt udover egne skosnuder' – og lede efter vejen frem. Det skal være en vej, der bringer/holder den danske frøproduktion i front.

Udover de flerårige projekter, har Frøafgiftsfonden en afgørende betydning for at kunne finansiere mindre projekter med fokus på aktuelle problemstillinger i både mark- og havefrøproduktionen. (se afsnit 5.2 for beskrivelser af projekter støttet af Frøafgiftsfonden).

Et nyt initiativ i beretningsåret er at Brancheudvalget for Frø – i et vist omfang – har valgt at sætte frie midler i forskellige mindre projekter, som ikke har kunnet finansieres af anden vej. I beretningsåret er der bl.a. afprøvet bladgødskning til spinat og et nyt middel i engrapgræs, som måske kan afløse Reglone.

3.1 GUDP: PRÆCISIONSFRØAVL (2023-2026)

'PRÆCISIONSFRØAVL' er et nyt projekt, som frøbranchen sammen med Aarhus Universitet, SEGES Innovation og Syddansk Universitet har ansøgt.

---

¹¹ Sustainable Use of pesticides Regulation (SUR). Forordningen skal afløse den nuværende direktiv lovgivning kaldet SUD – eller på dansk: Bæredygtig anvendelse af pesticider.

PRÆCISIONSFRØAVL skal udvikle et rækkedyrkningskoncept, hvor afgrøden etableres i tætte, ubrudte bånd og alt, hvad der står udenfor rækken defineres som ukrudt. På baggrund af markdata udvikles algoritmer til afgrødegenkendelse og software, som omsætter informationerne til digitale kort for præcisionsukrudtsbekæmpelse bl.a. i de finere plænetyper af græsser. Projektet forventes at give et lavere herbicidforbrug og en økonomisk forbedret frøproduktion.

Det nye projekt som GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) har bevilget, har et samlet budget på 16,4 mio.kr. i årene 2023-26, hvoraf GUDP bidrager med 8,8 mio.kr. Frøbranchens bidrag via Frøafgiftsfonden og egne bidrag, udgør 'restbeløbet' på 7,6 mio. Partnere er Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, SEGES Innovation, markfrøfirmaerne DLF, DSV og Barenbrug, samt Brancheudvalget for Frø.

Frøbranchen glæder sig over projektet, som gerne skulle forberede og løfte den danske frøproduktionsplatform til fremtiden.

3.2 GUDP: BIO4SEED (2024-2027)

Brancheudvalget for Frø indsendte en ansøgning 28. februar 2023 på projektet 'BIO4SEED', som skal identificere/monitere/udvikle vejledninger til skadedyrskontrol og fremme af naturlige fjender i korsblomstrede forårssåede havefrøafgrøder og i hvidkløver til frø.

Ansøgningen blev godkendt i GUDP bestyrelsen, hvilket vi frøbranchen glædes over. GUDP støtter det fireårige projekt med 6,1 mio, mens frøbranchen, AU mfl. egen bidrager med 5,1 mio – i alt har projektet omkostninger for 11,2 mio.kr. over de fire år.

Projektet er på flere måder nytænkende. F.eks. skal der identificeres naturlige fjender af skadedyr, som skal opformeres og dernæst udbringes med drone til berørte marker – og foretage naturlig bekæmpelse, og monitoring af skadedyr skal opgraderes så man bedre kan forebygge spredning af skadedyrene med en intensiv indsats på første 'udbrudssted'.

Hele projektet bygger altså på at man skal anvende naturens egne mekanismer – og mindre kemi. Og måske skal man kunne lære at leve med begrænsede tab til skadedyr.

4 Arbejdet i internationale fora - COPA-COGECA, Euroseeds, ISF mv.

Euroseeds, <https://www.euroseeds.eu/>, repræsenterer frøforædlere, frøhandel og frøproduktion bredt i EU (og i enkelte lande udenfor EU). Dansk Frø er medlem.

Under Euroseeds findes en række sektioner og udvalg. I Section Forage and amenity Grasses (SFG) er Søren Halbye, DLF, formand og Brancheudvalget for Frø (Nils Elmegaard) har en plads i udvalget. Udvalget arbejder med alle forædlings-, produktions- og markeds-mæssige forhold indenfor græs- og kløverfrø, samt andre markfrø og arbejder med mange af de samme problemstillinger som COPA-COGECA.

Søren Halbye er medlem af bestyrelsen for Euroseeds, og er med virkning fra oktober 2021 udnævnt til vicepræsident i Euroseeds i en periode på 3 år.

Under græsfrøsektionen (SFG) i Euroseeds arbejder et udvalg (Nils Elmegaard formand) for at begrænse illegale aktiviteter på frømarkedet. Det er i branchen almindeligt kendt, at der

foruden det legale marked, også er en illegal del. Desuden er der svindel med pakninger/etiketter og lignende. Det er ulovlige og uacceptable aktiviteter, som forstyrrer markedet i EU. Udvalget har udarbejdet generelle retningslinjer for, hvordan frøfirmaer forventes at 'agere' på markedet (Code of Conduct), som langt de fleste betydende græsfrøfirmaer har underskrevet.

COPA-COGECA, <http://www.copa-cogeca.be/Menu.aspx>, som er landmændenes og deres andelsselskabers organisation i EU, varetager frøavlernes interesser. I COPA's frøudvalg er Thor Gunnar Kofoed¹², formand. Troels Prior Larsen og Nils Elmegaard deltager som danske repræsentanter for Brancheudvalget for Frø. Arbejdsgruppen fokuserer på de forhold, der har betydning for frøavlerne – f.eks. NGT (præcisionsplanteforædling), frødirektiverne (PRM), den fælles landbrugspolitik, plantebeskyttelsesmidler, produktionsstatistik mv.

COPA repræsenterer næsten alle landmænd i EU. Landbrug & Fødevarer er medlem af COPA-COGECA.

De to ovennævnte organisationer arbejder sammen i EU om de forhold, som har betydning for frøbranchen, og hvor der kan skabes enighed. Dette gælder f.eks. indenfor felterne PRM, NGT, adgang til pesticider i produktionen og økologilovgivningen, hvor der er taget fælles initiativer til at argumentere for branchens holdninger overfor beslutningstagere og forbrugere.

International Seed Federation (ISF), <http://www.worldseed.org/>, er verdensomspændende og arbejder især på at forbedre handelsmulighederne for frø – herunder at fjerne ubegrundede barrierer. Der arbejdes også på at sikre sortsrettigheder, samt at repræsentere frøbranchens holdninger i andre organisationer som OECD, FAO, UPOV, ISTA og om stillingtagen og reaktioner på internationale aftaler om genressourcer (IT-PGRFA og Nagoya-protokollen).

Dansk Frø er medlem af ISF.

Klaus K. Nielsen, DLF, er medlem af bestyrelsen. Herudover har ISF flere arbejdsgrupper/udvalg: I *Forage and Turf* sidder Nils Elmegaard (næstformand). I *Vegetables and Ornamentals* sidder Kim Nielsen, Vikima Seed, ligesom Ann Laura Luunbjerg, Jensen Seeds, er medlem af produktionsudvalget herunder. Nils Elmegaard er medlem af Generalsekretær udvalget, samt af udvalget *Illegal Seed Practices* (som er en udløber af Euroseeds arbejde på dette område).

I organisationen **ESGG** (European Seed Growers' Group) mødes frøavlerrepræsentanter fra en række lande i EU. ESGG arbejder for frøavlernes interesser i nogle af de vigtigste frøproducerende lande i EU (der er medlemmer fra Danmark, Frankrig, Italien, Sverige, Tyskland, Belgien, UK og Finland).

Havefrøvirksomhederne Jensen Seed og Vikima Seed deltager som regel desuden i APSA (Asia and Pacific Seed Association). Denne organisation er vigtig for især grøntsagsfrø (herunder spinatfrø) til markederne i Asien og Nordamerika.

---

¹² Thor Gunnar Kofoed blev i februar 2023 genvalgt til formand for udvalget for 2 år.

I beretningsåret har der været kongres i IHSG (International Herbage Seed Group), som består af forskere, frøavlere og frøfirmaer med interesse for græs- og kløverfrøproduktion. Kongressen har René Gislum, lektor AU som præsident. Kongressen blev i 2023 afholdt i Angers i Frankrig. I Angers har EU's fælles sortsrettighedskontor (CPVO) til huse.

På kongressen blev der fremlagt nye forskningsresultater mv. indenfor frøområdet og der var faglige besøg til frøfirmaer, frøavlere, afprøvningsstationer mv.

5 Administration, fonde m.m.

5.1 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat

I henhold til Brancheudvalget for Frøs vedtægter går formandsposten på skift mellem henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. Avlsdirektør Jørn Lund Kristensen var formand for udvalget i beretningsåret, mens gårdejer Troels Prior Larsen var næstformand.

I 2023 havde Brancheudvalget for Frø 3 medlemmer¹³ og 9 repræsentanter:

<u>Forening/organisation</u>	<u>Antal repræsentanter</u>
Landbrug & Fødevarer, <i>Frøsektionen</i>	4
Dansk Frø	5

Brancheudvalget for Frø 2023:

Jørn Lund Kristensen, Troels Prior Larsen, Klaus K. Nielsen, Torben Hansen, Anita Halbye, Ann Laura Luunbjerg, Thor Gunnar Kofoed, Carsten Jørgensen og Martin Mogensen.

Ulrik Lunde, Thomas Holst og landskonsulent i frø Kristian Juranich, samt dennes afløser fra 1. juni, Carl Høj Laursen, deltog som observatører.

Sekretariatets opgaver blev i beretningsåret udført af chefkonsulent Nils Elmegaard. Den daglige administration af Frøafgiftsfonden har chefkonsulent Hanne Elkjær og Nils Elmegaard varetaget, mens L&F's økonomifunktion tog sig af bogføring og regnskab. Deloitte har været Brancheudvalgets revisor i beretningsåret.

Brancheudvalget har aftale med Landbrug & Fødevarer om sekretariatsbetjening.

[Brancheudvalget for Frø \(lf.dk\)](#) har mere information.

Brancheudvalget for Frø har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden (gennem betalt aftale med Fondssekretariatet i Landbrug & Fødevarer).

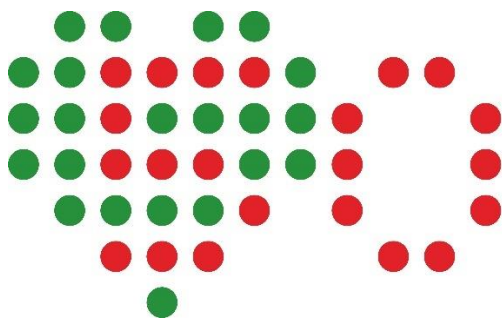
5.2 BFF 50-års jubilæum – 3. marts 2023

Brancheudvalget for Frø kunne i beretningsåret fejre 50-års jubilæum. Eller de 'første 50 år' kunne fejres – for på fejringdagen fredag den 3. marts 2023, konstateredes at der fortsat er en klippefast tro på fremtiden.

---

¹³ Dansk Frø, L&F-Frøsektionen og Havefrøavlerforeningen

BRANCHEUDVALGET FOR FRØ 50 ÅRS JUBILÆUM

Figur 13: Formandskabet, Troels Prior Larsen og Jørn Lund Kristensen, flankerer de to vindere af Innovationskonkurrencen, Kristine Sofie Freese og Mathias Næsby. Selve jubilæumsdagen var egentlig 9. januar 2023, hvilket var præcis 50 år efter at Brancheudvalget for Frø blev stiftet ved et møde på Axelborg, men fejringen fandt sted 3. marts

Brancheudvalget for Frø (BFF) blev stiftet på opfordring fra bl.a. politiker Anders Andersen, og daværende minister, Ib Frederiksen, som mente at frøbranchen ville have gavn af at samle kræfterne, for at kunne agere med direkte adgang til Fællesmarkedet – EF – og senere som EU. Dét var klogt og forudseende. 'Resten er historie' kunne man sige, eller 'et skridt på vejen'. Der har været – og er – mange bump på vejen, men at frøfirmaer og frøavlere kan samles om samme bord – dét har værdi, både før, nu og i fremtiden!

Dagen blev fejret på Axelborg med historie, nutid og fremtid, og med en perlerække af talere. Her skal blot nævnes: Thor Gunnar Kofoed (som har været formand for og medlem af BFF i ca. 25 år), Merete Juhl (Adm. Direktør for Landbrug & Fødevarer), Garlich von Essen (generalsekretær for Euroseeds), Pekka Pesonen (generalsekretær for Copa-Cogeca), Birte Boelt (Seniorforsker AU-Flakkebjerg) og naturligvis formandskabet for BFF, Troels Prior Larsen og Jørn Lund Kristensen.

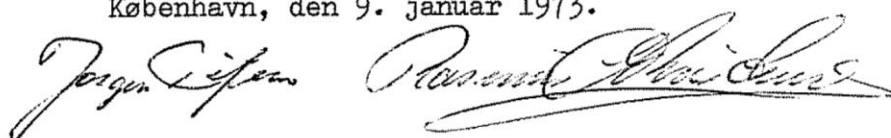
Hvorfor og hvordan startede det?

Jørgen Pitzner (Trifolium-Silo, Taastrup) blev første formand, mens **Rasmus Kristensen** (Ågården, Ringsted) blev næstformand.

Nærværende protokol autoriseres herved
som forhandlingsprotokol for

BRANCHEUDVALGET FOR FRØ

København, den 9. januar 1973.

Desuden havde BFF fået udarbejdet en video, og havde udskrevet en innovations-konkurrence, som blev vundet af to unge studerende, Kristine Freese (hovedpræmie på 25.000,-) og Mathias Næsby vandt præmien på 10.000,-.

Alt i alt en værdig, oplysende og god fejring af 50-års jubilæet. Om aftenen var der festmiddag for branchen og indbudte gæster.

I bilaget bagest i årsberetningen er der samlet informationer, billeder mv. om jubilæet.

5.3 Frøafgiftsfonden

Frøafgiftsfondens lovgrundlag kan findes i Landbrugsstøtteloven. Brancheudvalget for Frø administrerer (gennem aftale med L&F, Fondssekretariat) fonden. Se mere her: [Forside \(froefgiftsfonden.dk\)](https://froefgiftsfonden.dk)

Frøafgiftsfonden har i 2023 (spor 1) ydet støtte til en række forsknings- og forsøgsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. De støttede projekter kan ses her: [Det har fonden støttet \(froefgiftsfonden.dk\)](https://froefgiftsfonden.dk).

Frøafgiftsfonden har i 2023 (spor 2) ydet støtte til en række forskningsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. De støttede projekter kan ses her: [Det har fonden støttet \(froefgiftsfonden.dk\)](https://froefgiftsfonden.dk)

Bestyrelsen bestod i beretningsåret af 12 personer, hvoraf 8 repræsenterer erhvervet og 4 repræsenterer offentlige interesser.

I henhold til Miljø- og Fødevarerministeriets bekendtgørelse opkræves 2 promille i produktionsafgift for frø (til spor 1). Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

Desuden opkræves 1,25 kr./kg omsat græs og græsmarksbælgplanter på det danske marked til spor 2.

I regnskabsåret 2023 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på 4,3 mio.kr. i spor 1 og 7,6 mio. i spor 2. I alt produktionsafgifter på 11,9 mio. kr. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden for Landbrug på 1,1 mio. På grundlag heraf støttede Frøafgiftsfonden med i alt 6,0 mio. kr. til forsknings- og rådgivningsaktiviteter i *spor 1* og med 11,8 mio. i *spor 2*.

I beretningsåret har bestyrelsen bestået af: Thor Gunnar Kofoed (formand), Jørn Lund Kristensen, Torben Hansen, Lars Sørensen, Ann Laura Luunbjerg, Troels Prior Larsen, Lasse Skovlund Bech, Klaus K. Nielsen, Benny Elmann-Larsen, Birte Boelt, Carl-Otto Ottosen og Kern Lærkholm Petersen. Nils Elmgaard er administrator.

5.4 Dansk Frø (medlem af Brancheudvalget for Frø)

Dansk Frø havde i beretningsåret 16 medlemsvirksomheder inden for græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø. Medlemmernes aktiviteter dækker forædling, opformering og markedsføring af de nævnte frø i Danmark og ikke mindst til en lang række lande verden over. Langt hovedparten af produktionen eksporteres, så en mere eksportorienteret branche findes næppe i Danmark.

Bestyrelsen i Dansk Frø bestod i beretningsåret Jørn Lund Kristensen (formand), Elo West Larsen, Lasse Skovlund Bech, Niels Borre, Jens-Olav Høst Hansen og Ann Laura Luunbjerg.

Dansk Frø består af tre sektioner:

Markfrøsektionen (Jørn Lund Kristensen formand),

Havefrøsektionen (Jens-Olav Høst Hansen formand) og

Roefrøsektionen (Elo W. Larsen formand).

Brancheudvalget for Frøs sekretariatsleder bistår Dansk Frø efter aftale med L&F.

5.5 Frøsektionen, L&F (medlem af Brancheudvalget for Frø)

Frøsektionen er en del af Landbrug & Fødevarer. Frøsektionen varetager danske frøavlere faglige, erhvervspolitiske og markedsøkonomiske interesser og bidrager til at styrke samarbejdet mellem avlere, forskere og frøfirmaer. Sektionen ledes af en landsdækkende bestyrelse, som udpeges lokalt.

Troels Prior Larsen er formand. Sekretariatet varetages af chefkonsulent Thomas Holst.

Mere information på [Frøsektionen \(lf.dk\)](http://Frøsektionen.lf.dk)

6 Tabelbilag

1. Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs
2. Danmarks areal med havefrø og andet markfrø til certificering
3. Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
4. Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
5. DENNE UDARBEJDES IKKE LÆNGERE
6. Udvikling i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs
7. Udvikling i de danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli
8. Udvikling i priser til danske avlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø
9. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter
10. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande

FORKORTELSE	BETYDNING
APSA	Asia and Pacific Seed Association
BFF	Brancheudvalget for Frø
CAP	Common Agricultural Policy (EU's fælles landbrugspolitik)
COGECA	European Co-operatives (andelselskaber)
COPA	European Farmers (landmændene)
ESGG	European Seed Growers Group
EU	(den) Europæiske Union
Euroseeds	Europæiske forædlere, opformeringer, markedsføring af frø
F2F	Farm-to-Fork - strategi under 'Green Deal'
FAO	FOOD and Agricultural
GUDDP	Det Grønne Udviklings- og Demonstrations Program
ISF	International Seed Federation
ISTA	International Seed Testing Association
KOM	Europa Kommissionen
L&F	Landbrug & Fødevarer
LBST	Landbrugsstyrelsen
MST	Miljøstyrelsen
NBT	New Breeding Techniques
NGO	Non-Governmental Organisation
NGT	New Genomic Techniques
OECD	Organisation of Economic Co-operation and Development
OHM	Organic Heterogeneous Material
PRM	Plant Reproductive Material/Frølovgivning
SEGES	SEGES Innovation er en privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation indenfor landbrugs- og fødevarerområdet
SUR	Sustainable Use Regulation
UK	United Kingdom
UPOV	International Union for the Protection of new Varieties of plants

Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit sidste 10 år
									Foreløbige		
Rødkløver	364	299	139	51	248	114	475	392	449	613	301
Hvidkløver	2.724	3.403	3.619	3.796	4.341	3.474	5.032	5.672	4.918	4.622	4.160
Alsikekløver	6	6	6		0		7	0		91	17
Lucerne	22	12			4	0		0	13	27	11
Humlesneglebælg	136	63	68	30	0	34	25	95	153	30	63
Kællingetand	0	0	7	4	0	10	10	8	11	0	5
Bælgplantefrø i alt	3.251	3.783	3.839	3.881	4.593	3.632	5.549	6.167	5.544	5.383	4.562
Alm. rajgræs	35.581	26.525	24.074	26.175	34.161	43.012	43.777	48.184	51.627	44.411	37.753
Ital.rajgræs + Wwold	1.376	1.102	818	1.833	1.295	1.867	2.171	2.502	2.193	1.140	1.630
Hybrid rajgræs	913	694	302	342	427	484	741	758	532	289	548
Timothe	336	541	363	405	538	499	659	764	963	901	597
Knoldrottehale	16	9	9	0	0	0	8	8	8	10	7
Hundegræs	2.098	2.815	4.262	4.961	5.283	5.628	4.662	3.221	3.477	4.637	4.104
Engsvingel	225	676	513	431	194	210	731	1.204	1.332	1.105	662
Rødsvingel	17.827	16.881	17.771	18.358	21.849	19.441	19.346	22.160	26.179	19.875	19.969
Bakkesvingel	697	761	786	996	1.389	990	713	780	1.018	923	905
Strandsvingel	4.232	4.386	3.676	5.923	7.693	7.255	6.971	6.562	6.951	8.613	6.226
Rajsvingel	1.263	1.247	712	507	790	1.206	1.678	1.174	1.157	1.379	1.111
Hvene	69	78	158	158	176	143	208	231	73	145	144
Alm.rapgræs	108	34	97	56	55	80	159	182	126	95	99
Engrapgræs	5.482	5.839	7.009	8.131	8.699	10.243	9.204	9.094	9.435	7.052	8.019
Græsfrø ialt	70.223	61.588	60.550	68.276	82.550	91.058	91.028	96.824	105.080	90.575	81.775
Total	73.474	65.371	64.389	72.157	87.143	94.690	96.576	102.991	110.624	95.958	86.337

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tabel 2

Danmarks areal med havefrø (ej cert.) og andet markfrø til certificering, ha.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit sidste 10 år
Spinat	5.456	4.777	5.905	8.842	10.642	11.729	5.432	4.782	7.110	7.529	7.220
Andet havefrø	1.201	873	1.317	1.367	1.095	1.210	1.140	1.687	1.900	1.647	1.344
I alt	6.657	5.650	7.222	10.209	11.737	12.939	6.572	6.469	9.010	9.176	8.564
Markært	1.620	1.736	1.306	2.340	2.358	2.696	2.064	2.351	2.713	3.061	2.224
Hestebønne (vår-)	1.028	1.311	554	1.944	2.786	2.995	2.939	2.674	2.865	2.737	2.183
Hestebønne (vinter)							12	27	71	193	76
Smalbladet Lupin	27	46	8	42	52	128	159	409	641	648	216
Roer	53	57	68	97	74	56	89	96	109	147	85
Vårraps	643	236	21	463	479	662	457	370	630	625	459
Vinterraps	181	198	137	314	201	193	126	84	144	124	170
Honningurt								24	7	6	12
Gul sennep	196	204	190	10	14	19	131	216	300	424	170
Olieræddike	169	269	146	170	186	244	329	315	391	379	260
I alt	3.935	4.077	2.429	5.380	6.150	6.993	6.307	6.565	7.870	8.344	5.805
Total	10.592	9.727	9.651	15.589	17.887	19.932	12.879	13.034	16.880	17.520	14.369
Brancheudvalget for Frø. Tal for 2023 er foreløbige. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet											
For andet frø er medtaget alle generationer - tal fra TystofteFonden											

Tabel 3

Danmarks høstudbytte (konv + øko) af græsmarksbælgplanter og frøgræs, tons

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Foreløbige 2023	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	112	45	42	10	69	19	107	66	116	127	71
Hvidkløver	1.403	2.006	2.006	1.178	1.978	1.341	2.332	2.442	2.813	1.041	1.854
Alsikekløver	1	0	1				5			47	11
Lucerne	3	0	0		2				10	15	5
Humlesneglebælg	146	50	63	31		34	19	70	154	20	65
Kællingetand		0	6	2		5	2	4	3	0	3
Bælgplantefrø i alt	1.665	2.102	2.118	1.222	2.049	1.399	2.466	2.582	3.096	1.250	1.995
Alm. rajgræs	58.838	45.322	33.557	39.206	46.728	72.692	66.688	71.816	81.686	46.358	56.289
Ital.rajgræs + WW	2.099	1.907	1.244	3.118	1.823	3.081	3.485	3.567	3.500	1.299	2.512
Hybrid rajgræs	1.468	1.130	376	406	535	642	1.057	976	543	291	742
Timothe	145	230	195	191	217	246	380	345	548	318	281
Knoldrottehale	16	6	5	0	0	0	6	4	4	0	4
Hundegræs	2.509	3.062	4.202	5.299	5.396	5.585	4.875	3.419	4.269	3.702	4.232
Engsvingel	182	322	407	319	175	92	514	1.056	1.373	738	518
Rødsvingel	26.576	25.044	23.109	28.142	31.690	27.496	23.769	33.957	43.387	27.171	29.034
Bakkesvingel	778	832	599	988	1.120	973	572	1.062	1.038	935	889
Strandsvingel	5.897	6.786	4.965	7.823	9.755	11.110	8.302	10.107	10.763	10.293	8.580
Rajsvingel	1.842	1.853	948	497	828	1.520	1.841	1.436	1.463	1.421	1.365
Hvene	26	35	57	59	57	80	84	80	33	62	57
Alm.rapgræs	85	23	79	39	41	64	134	162	143	72	84
Engrapgræs	6.558	7.199	5.461	8.231	6.640	12.180	10.415	10.203	11.920	5.047	8.385
Græsfrø ialt	107.018	93.750	75.205	94.317	105.005	135.761	122.123	138.190	160.675	97.708	112.975
Total	108.683	95.853	77.324	95.539	107.054	137.160	124.589	140.772	163.771	98.958	114.970

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af KONV + ØKO græsmarksbælgplanter og frøgræs, kg pr. ha

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit sidste 10 år
										Foreløbige	
Rødkløver	308	165	303	203	279	169	225	167	259	207	229
Hvidkløver	515	587	554	310	456	386	464	431	572	225	450
Alsikekløver	198	117	112		570		704			522	370
Lucerne	147	42							739	555	371
Humlesneglebælg	1.076	791	933	1.048		999	767	735	1.008	667	892
Alm. Kællingetand			807	431		503	222	495	252		452
Alm. rajgræs	1.654	1.677	1.394	1.498	1.368	1.690	1.523	1.490	1.582	1.044	1.492
Ital.rajgræs + Ww	1.531	1.634	1.521	1.685	1.408	1.650	1.605	1.425	1.596	1.140	1.519
Hybrid rajgræs	1.607	1.446	1.246	1.186	1.254	1.326	1.427	1.288	1.021	1.006	1.281
Timothe	431	663	536	471	403	492	577	451	569	353	495
Knoldrottehale	1.001	711	578				743	546	528	37	592
Hundegræs	1.196	1.118	986	1.068	1.021	992	1.046	1.062	1.228	798	1.052
Engsvingel	807	801	793	740	900	439	703	877	1.031	668	776
Rødsvingel	1.491	1.516	1.300	1.533	1.450	1.414	1.229	1.532	1.657	1.367	1.449
Bakkesvingel	1.116	754	762	992	806	983	802	1.361	1.019	1.013	961
Strandsvingel	1.393	1.540	1.351	1.321	1.268	1.531	1.191	1.540	1.548	1.195	1.388
Rajsvingel	1.458	1.415	1.332	980	1.048	1.260	1.097	1.224	1.264	1.030	1.211
Hvene	373	404	360	372	323	559	402	347	453	427	402
Alm. rapgræs	792	735	813	693	749	797	843	889	1.131	760	820
Engrapgræs	1.196	1.212	779	1.012	763	1.189	1.132	1.122	1.263	716	1.038

Brancheudvalget for Frø.

Tabel 6

Økologisk frøareal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit sidste 10 år
										Foreløbige	
Rødkløver	410	238	122	79	256	136	453	355	458	526	303
Hvidkløver	618	587	143	208	727	541	1.207	1.426	1.218	717	739
Alsikekløver	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lucerne	0	12	0	0	0	0	0	0	0	5	2
Humlesneglebælg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kællingetand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bælgplantefrø i alt	1.028	837	266	287	983	678	1.661	1.781	1.676	1.248	1.044
Alm. rajgræs	1.655	851	259	866	1.736	2.268	4.298	4.667	3.645	1.570	2.181
Ital.rajgræs + Wwold	84	0	0	95	56	162	232	261	157	115	116
Hybrid rajgræs	195	81	21	74	241	157	169	412	268	87	170
Timothe	252	199	111	104	306	237	446	571	683	554	346
Hundegræs	98	105	104	175	194	272	379	540	494	474	283
Engsvingel	114	123	59	97	90	84	173	403	490	278	191
Rødsvingel	95	53	20	32	104	53	130	252	174	105	102
Bakkesvingel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strandsvingel	98	164	71	113	187	161	281	370	431	318	219
Rajsvingel	151	90	219	156	223	328	354	318	340	238	242
Engrapgræs	0	0	0	5	5	0	0	9	6	5	3
Græsfrø ialt	2.742	1.666	864	1.716	3.142	3.722	6.462	7.802	6.688	3.744	3.855
Total	3.770	2.503	1.130	2.003	4.125	4.399	8.123	9.583	8.364	4.992	4.899

Brancheudvalget for Frø

Tabel 7

Udviklingen i danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	130	155	250	125	266	309	310	126	132	121	192
Hvidkløver	1.300	945	1.253	992	581	724	423	771	991	1.505	948
Alsike	11	3	30	15	25	31	47	32	21	4	22
Lucerne	141	55	193	160	224	204	158	154	148	119	156
Alm.Kællingetand	16	2	9	4	10	7	2	5	14	6	8
Humlesneglebælg	58	88	146	134	107	13	3	0	0	0	55
Ialt bælgplanter	1.655	1.248	1.881	1.429	1.213	1.288	942	1.089	1.306	1.755	1.380
Alm. rajgræs	29.958	39.631	35.899	17.995	9.426	4.987	12.190	11.657	15.826	38.496	21.607
Ital.rajgræs + WW	2.065	3.687	2.406	1.744	2.227	772	1.568	3.031	3.157	3.093	2.375
Hybrid rajgræs	951	1.677	2.138	1.573	1.061	491	529	810	1.053	979	1.126
Timothe	638	820	633	699	869	556	634	578	607	481	652
Knoldrottehale	8	20	24	22	9	0	1	0	3	3	9
Hundegræs	151	341	359	344	570	1.912	3.284	3.048	2.339	1.729	1.408
Engsvingel	56	136	286	464	261	155	64	43	354	1.041	286
Rødsvingel	7.612	8.242	8.846	6.193	6.832	5.713	3.938	1.376	7.339	28.653	8.474
Bakkesvingel	395	86	144	154	391	291	263	83	294	614	271
Strandsvingel	2.442	2.333	2.418	1.183	1.159	1.401	3.133	2.290	2.674	4.100	2.313
Rajsvingel	622	1.467	2.279	1.499	545	361	485	850	1.303	1.330	1.074
Hvene	210	141	84	73	75	83	144	176	172	189	135
Alm.rapgræs	27	55	50	35	8	6	21	62	130	154	55
Engrapgræs	4.885	3.068	2.329	950	1.926	911	3.918	3.906	4.321	8.549	3.476
Andre græsser	49	34	39	41	30	28	50	47	83	310	71
Ialt græsser	50.067	61.738	57.933	32.968	25.388	17.667	30.222	27.956	39.655	89.722	43.332
Total	51.721	62.985	59.815	34.398	26.602	18.955	31.164	29.044	40.961	91.477	44.712

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket frø

Udviklingen i priser til danske frøavlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø, kr. pr. kg

Høstår	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	39,36	43,75	30,80	39,34	29,57	30,03	34,24	44,20	43,29	46,48	38,11
Hvidkløver	30,56	30,19	28,81	26,00	31,89	31,51	27,64	31,23	31,15	36,31	30,53
Humlesneglebælg	22,15	21,36	23,64	22,51	25,51			27,92	26,92	26,27	24,54
Alm. rajgræs	8,64	7,84	7,64	8,10	8,22	9,23	7,84	9,77	10,53	9,97	8,78
Ital.rajgræs	7,86	7,60	6,75	6,40	6,88	7,63	7,44	8,62	8,30	7,93	7,54
Hybrid rajgræs	12,94	9,96	8,98	7,95	9,66	10,81	9,85	9,88	11,99	10,51	10,25
Timothe	29,38	24,49	12,51	14,82	14,12	13,28	13,88	18,73	21,53	23,39	18,61
Knoldrottehale	23,31	25,30	24,67	23,07				18,93	27,02	25,60	23,99
Hundegræs	11,71	12,87	14,18	14,22	15,33	14,26	11,07	11,62	12,68	12,08	13,00
Engsvingel	17,13	22,71	11,18	14,35	12,11	14,84	15,21	17,36	17,34	14,97	15,72
Rødsvingel	9,98	9,50	9,37	9,28	9,67	9,86	9,57	11,25	11,63	10,13	10,02
Bakkesvingel	11,49	9,55	10,78	11,59	14,46	15,12	13,83	14,10	13,26	12,54	12,67
Strandsvingel	10,31	9,78	9,74	9,58	10,05	10,85	9,52	10,88	11,68	11,32	10,37
Rajsvingel	11,92	9,85	10,46	9,76	10,86	11,62	11,37	11,32	11,36	11,65	11,02
Alm. rapgræs	18,54	19,69	19,68	22,43	24,92	25,83	18,55	21,61	22,19	23,76	21,72
Engrapgræs	15,02	15,12	15,52	17,82	19,52	20,13	14,33	16,70	19,00	18,79	17,20
Hvene	26,84	30,83	31,60	30,94	39,54	40,36	34,07	37,71	40,94	43,35	35,62
Vejet gns.	10,14	9,43	9,68	10,24	10,65	11,05	9,38	11,41	12,13	11,45	10,56

Brancheudvalget for Frø - årlig indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Bemærk at de angivne priser dækker både konventionel og økologisk frøavl.

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter, tons

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	73	163	187	88	139	134	142	225	83	208	144
Hvidkløver	1.368	1.748	1.579	2.080	1.647	2.084	1.753	2.041	2.402	2.223	1.892
Andre bælgplanter*	86	99	83	87	97	152	103	95	105	204	111
Lucerne	278	278	397	529	670	735	942	726	624	573	575
I alt bælgplanter	1.804	2.287	2.245	2.784	2.554	3.105	2.940	3.087	3.213	3.208	2.723
Alm. rajgræs	43.480	43.602	45.024	46.583	44.712	47.815	56.737	56.031	53.476	44.606	48.207
Ital. rajgræs	2.260	2.574	3.377	2.381	3.629	3.706	3.557	2.859	3.664	3.861	3.187
Hybrid rajgræs	463	526	779	762	591	727	504	464	495	476	579
Timothe	776	838	871	878	878	1.021	685	904	702	627	818
Hundegræs	1.998	1.870	2.385	3.389	4.144	3.325	3.254	3.865	3.815	3.445	3.149
Engsvingel	365	269	302	210	593	976	236	398	490	344	418
Rødsvingel	24.167	23.437	22.058	23.430	23.997	28.675	25.978	24.202	23.155	19.179	23.828
Bakkesvingel	940	1.201	826	780	492	684	1.000	932	881	664	840
Strandsvingel	4.497	5.170	5.985	5.666	6.316	7.987	7.799	8.142	8.063	7.455	6.708
Rajsvingel	1.216	834	1.082	1.327	1.715	1.936	1.283	1.743	1.201	926	1.326
Engrapgræs	7.265	8.422	7.514	7.024	6.897	6.741	7.771	8.767	9.687	5.830	7.592
Andre græsser**	200	255	164	232	221	189	197	226	295	217	220
I alt græsser	87.628	88.997	90.366	92.662	94.185	103.782	109.000	108.531	105.923	87.629	96.870
Total	89.432	91.284	92.611	95.445	96.739	106.886	111.940	111.618	109.137	90.837	99.593

* inkl. Sneglebælg, alsike, kællingetand, persisk kløver, jordkløver, alexandrinerkløver, blodkløver, ladino kløver

** inkl. alm. rapgræs, hvene, hejre, bermudagræs, mosebunke, dichondra repens, draphavre, poa reptans, enårig rapgræs, lundrapgræs, kikuyugræs og kamgræs

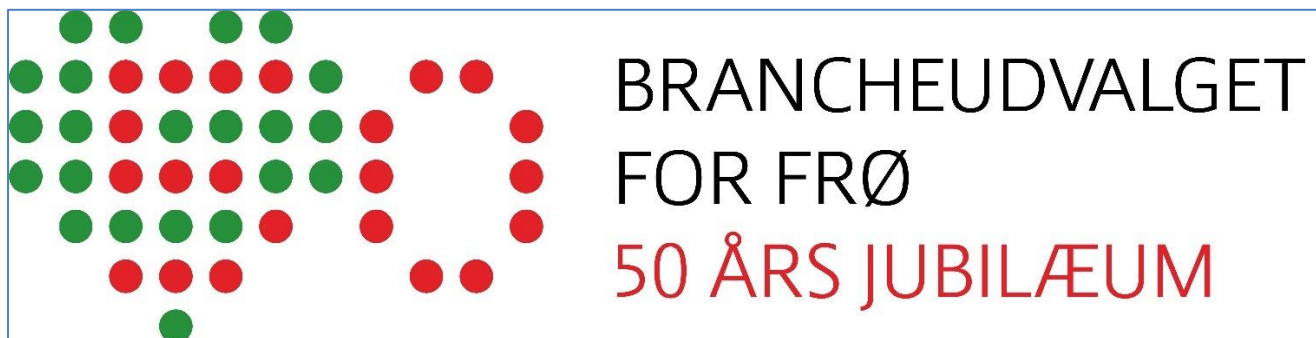
Tabel 10

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande, tons

LAND	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Gennemsnit sidste 10 år
BELGIEN/LUX.	1.156	1.431	1.461	1.145	1.667	2.006	1.639	1.793	1.268	875	1.444
ESTLAND	437	296	329	301	364	446	540	519	562	464	426
FINLAND	1.149	1.687	1.234	1.077	1.167	1.197	1.618	1.617	1.671	480	1.290
FRANKRIG	9.145	10.303	9.704	9.979	10.262	10.814	11.810	13.030	11.481	8.811	10.534
HOLLAND	8.813	5.539	4.994	4.770	5.017	6.399	5.936	6.295	4.811	6.864	5.944
IRLAND	1.090	1.558	988	941	727	838	1.144	1.647	2.529	2.289	1.375
ITALIEN	4.767	5.756	5.977	5.822	5.744	5.985	5.948	6.630	8.498	6.495	6.162
LITAUEN	1.127	1.094	1.076	945	996	1.064	1.180	967	994	690	1.013
POLEN	2.331	2.799	3.017	3.598	3.174	3.023	4.059	2.505	3.477	2.023	3.001
RUMÆNIEN	732	779	897	871	997	1.180	1.561	1.877	1.623	1.501	1.202
SPANIEN	904	760	1.153	1.165	1.170	1.433	1.439	1.418	1.885	1.541	1.287
SVERIGE	1.184	1.052	1.230	1.425	1.493	1.872	2.171	2.074	1.837	1.172	1.551
TJEKKIET	1.104	1.312	1.381	1.442	1.612	1.967	2.091	2.060	2.302	1.232	1.650
TYSKLAND	21.587	23.694	28.314	26.111	25.275	30.911	34.716	29.353	25.797	24.503	27.026
UNGARN	958	554	886	941	871	975	1.203	1.254	1.220	822	969
ØSTRIG	1.567	2.230	1.772	1.461	1.539	2.217	2.371	2.261	1.943	1.307	1.867
EU-27 I ALT	59.372	61.938	65.725	63.401	63.697	74.171	81.265	77.055	73.900	62.754	68.328
3. LANDE I ALT	30.060	29.344	26.886	32.044	33.041	32.698	30.674	34.563	35.236	28.082	31.263
Totalt	89.432	91.284	92.612	95.445	96.739	106.886	111.939	111.618	109.137	90.837	99.593
NORDEN	595	604	559	466	598	849	816	793	562	595	644
ØVRIG EUROPA	16.302	16.095	17.020	20.138	20.159	20.935	20.104	21.418	17.488	14.252	18.391
NORDAMERIKA	6.047	4.608	3.196	2.916	3.545	3.913	2.622	4.763	7.147	5.636	4.439
SYDAMERIKA	584	575	436	854	788	579	309	325	908	1.155	651
ASIEN	6.069	6.979	5.174	7.278	7.474	6.001	6.603	7.129	8.677	5.662	6.705

7 Brancheudvalget for Frø – 50-års jubilæum

Dagen blev 3. marts 2023 fejret på Axelborg med historie, nutid og fremtid – her samlet forskellige input og vinkler:

Program for fejring af 50-året for Brancheudvalget for Frø (BFF) 1973-2023 3. marts 2023 på Axelborg

Klokkeslæt	Hvad	Hvem	Bemærkninger
<i>Denne del af programmet foregår i mødesal A, 1. sal i Axelborg – indgang Axeltorv 3 – anvend elevator til 1. sal</i>			
13:00 – 13:15	Åbning, velkomst og praktik	Troels Prior Larsen & Jørn Lund Kristensen	1) Velkomst til gæster og interne – dansk og engelsk 2) Præsentation af program og praktik
13:15 – 14:00 <i>Engelsk</i>	Nationalt og internationalt udsyn	Merete Juhl Pekka Pesonen Garlich von Essen	Adm.dir. Landbrug & Fødevarer Gen.sekr. COPA-COGECA Gen.sekr. Euroseeds
Debat med Anders Søgaard	Kort indlæg fra hver + debat		
14:00 – 14:35	Hvem er BFF og hvor kommer vi fra?	Nils Elmegaard	Brancheudvalget for Frø - sekretariat
<i>Pause</i>	<i>Kaffe + kage</i>		

15:00 – 15:20	Faglige vinkler +	Birte Boelt	Vores faglige ønsker
15:20 – 15:40	Vigtige landvindinger og faglig fremtid	Kristian Juranich	
15:40 – 16:00	Spørgsmål/debat	Anders Søgaard	
16:00 – 16:15	Frøpolitiske vinkler	Troels Prior Larsen	Vores budskaber
	Hvad har vi opnået? Hvad skal vi opnå?	& Jørn Lund Kristensen	
16:15 – 16:30	Spørgsmål/debat	Anders Søgaard	
<i>Pause</i>	<i>Kaffe eller vand/vin/øl</i>		
16:45 – 17:15	Jubilæumstale – Nutid og fremtid	Thor Gunnar Kofoed	Politik, bureaukrati, innovation, markeder, produkter
17:15 – 17:35	Præmieoverrækkelse + takktaler	Troels og Jørn og vindere	Unge syn på frøets fremtid
	Opsummering og videre praktik	Nils	
<i>Denne del af programmet foregår i Rotunden i Axelborg – følg med guiderne!</i>			
17:50 – 18:30	Velkomstdrink & snacks	<i>Efter transport gennem huset...</i>	Rotunden: Koncert med Albert Bo Strandgaard
<i>Denne del af programmet foregår på 8. sal, nr. 1, 2, 3 og 4 på Axelborg – følg med guiderne!</i>			
18:45 – 23:59	Festmiddag	Troels Prior Larsen & Jørn Lund Kristensen & Nils Elmegaard	Festmiddagstalere Niels Peter Nørring mfl.

Landbrugsavisen var inviteret til at dække begivenheden, som resulterede i flere gode netartikler:

Udbytteeksplosion: 71 procent mere rødsvingelfrø på 50 år

50 års samarbejde i frøbranchen har gjort erhvervet langt mere konkurrencedygtigt.

3. mar 2023 | 15:09 |

Skrevet af Frederik Thalbitzer |

Birte Boelt, seniorforsker, Aarhus Universitet.

Foto: Frederik Thalbitzer.

Faktisk står succeserne lidt i kø i frøbranchen.

Gennem 50 år har frøfirmaer og avlere samarbejdet i Brancheudvalget for Frø, og det har ført resultater med sig.

Ifølge seniorforsker Birte Boelt, Aarhus Universitet, der holdt indlæg ved Brancheudvalget for Frø 50-årsjubilæum fredag, har man gennem forskning formået at hæve frøudbyttet, øge dyrkningssikkerheden og forbedre kvaliteten.

Nyhedsbrev

Få nyeste viden om planteavl med nyhedsbrev to gange om ugen

E-mail

TILMELD

Seneste fra konsulent

Så efterafgrøder oret - du kan stadig det

Fremtidens frøforskning: Klima og teknologi - og frødans på TikTok

I dag sker udviklingen i frøavl på det teknologiske område.

3. mar 2023 | 15:38 |

Skrevet af Frederik Thalbitzer |

Christian Juranich, landskonsulent for fra, SEGES.

Foto: Frederik Thalbitzer.

Mens man for 50 år siden stadig var optaget af, hvad der gav det største og mest økonomiske merudbytte, hvad end det var 60, 90 eller 120 kilo kvælstof til almindeligt rajgræs, har forskerne nu fået nye baner at udfolde sig på.

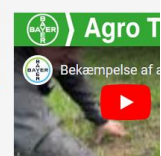
Udfordringerne i dag ligner, men i dag handler løsningerne om teknologi. Klima er også blevet et hot emne, som frøavl må forholde sig til.

Nyhedsbrev

Få nyeste viden om planteavl nyhedsbrev to gange om ugen

E-mail

TILMELD

Seneste fra konsule

Så efterafgrø

50 ÅRS JUBILÆUM

Frøfolket fejrede fornem rund dag

Jubilær: Brancheudvalget for Frøs 50 års jubilæum blev fejret ved en reception på Axelborg 3. marts.

Af Nils Elmgaard, administrator for Brancheudvalget for Frø

1973 var et skelsættende år. Danmark tiltrådte EF (nu EU), og Brancheudvalget for Frø (BFF) blev etableret. Adgangen til et stort fællesmarked i EF gjorde det formålstjenligt at samle både frøavlere og forfremere som samme bord.

Det skete 9. januar 1973 på Axelborg, at et meget brugt billede af forskellige frontresser samledes for at finde fælles løsninger på fælles udfordringer. Det må vi i dag 50 år efter konstatere fortsat er målet for Brancheudvalget for Frø.

På rundtur i fem årtier
50-års jubilæet blev fejret 3. marts

2023 på Axelborg med indbudte gæster fra blandt andet myndigheder, universiteter, internationale organisationer og fra Landbrug & Fødevarer.

Der var indslag af både oplysende frøpolitiske og af frøfaglige landvindinger gennem de fem årtier. Fra COPA-COGECA (landmænd og deres andelsorganisationer i EU) og fra Euroseeds (frøavlere og forfremere i EU) side blev den danske frøbranches betydning både markedsøkonomisk og konstruktiv-politisk fremhævet af de to organisations generalsekretærer, henholdsvis Pekka Pesonen og Garlich von Essen.

Birte Boelt, seniorforsker fra Aarhus Universitet, fortalte om de store forskningsbaserede landvindinger, som den danske frø-

avl har gennemgået i perioden.

Landkonsulent i frø, Kristian Juranich, sammenlignede landøkonomierne i 1973 med 2023 og konkluderede at det var egentlig de samme problemstillinger, man arbejder med nu, men med langt flere faktorer i de enkelte forog. Kristian Juranich sluttede med optimistisk at fastslå, at der allerede findes mange tekniske løsninger - de skal 'bare' tilpasses til frøavl.

Dygtige unge vandt priser
Formandskabet i Brancheudvalget for Frø, Jørn Lund Kristiansen og Troels Prior Larsen, fremhævede frøbranchens

Jubilæet blev fejret med en festlig i og omkring Rådssalen på Axelborg, hvor 75 gæster var mødt op.

brug for yngre folk, der kan hjælpe med at vise vejen frem. I den forbindelse havde Brancheudvalget for Frø udskrevet en innovationskonkurrence, hvor der blev uddelt to priser, én på 25.000 kroner, som Kristine Sofie Frese vandt, og én på 10.000 kroner, som Mathias Næsby vandt. De to studenter på henholdsvis Aarhus og Københavns Universitet.

Brancheudvalget for Frø

- Stiftet 9. januar 1973 på møde på Axelborg indkaldt af Anders Andersen.
- Første formand blev Jørgen Prieme, mens Rasmus Kristensen blev næstformand.
- Formandskabet går årligt på søft mellem afværelse og firmasidde.
- Thor Gunnar Kolbeid har beklædt formandskabet i 13 år i perioden, mens Sidsé Anders Møndrup og Rasmus Kristensen hver har siddet i 6 år. Troels Prior Larsen var formand i 2022, mens Jørn Lund Kristiansen er formand i 2023.

prioriteter fremover. Det er innovation, forædling, fjernelse af ikke-faglige barrierer og regulering. Den danske frøproduktionsplatform skal styrkes, så vi kan fastholde konkurrencedygtige frøafgrøder i Danmark, fastslag formandskabet. En styrkelse kræver også, at der konstant er fokus på at tiltrække unge, dygtige mennesker til frøbranchen. Der er

[22] | Frøavleren | april 2023 |

| www.frøavt.dk |

| www.frøavt.dk |

Jørn Lund Kristiansen, administrator for BFF, er i 2023 formand for Brancheudvalget for Frø.

Thor Gunnar Kolbeid, næstformand i 14 år og tidligere mangling formand for Frøafværelsen, i samtale med Pekka Pesonen (t.v.) generalsekretær for COPA-COGECA.

| Frøavleren | april 2023 | [23]

BFF havde afsat op til 200.000,- til at markere dagen. Heraf anvendtes ca. 60.000,- til en jubilæumsvideo, 35.000,- til præmier, 50.000,- til eftermiddagsarrangement og festmiddag. Dansk Frø bidrog med 30.000,- til festmiddagen.

Billeder fra dagen:

Figur 14: Morgensamling før programmet starter

Figur 15: Landskonsulent Kristian Juranich

Figur 16: tilhørere under de mange spændende indlæg

Figur 17: Anders Søgaard (L&F) styrer debatten - her med de faglige indlæg ved (nu professor) Birte Boelt og Kristian Juranich

Figur 18: Jørn Lund Kristensen fra formandskabet ridser sejre og udfordringer op

Figur 19: Troels Prior Larsen fra formandskabet fortæller om BFF arbejdet

Figur 20: Thor Gunnar Kofoed fortæller om de første 50 og de næste 50 år i Brancheudvalget for Frø

Figur 21: Troels Prior Larsen overrækker hovedpræmien i BFF Innovations-konkurrence på 25.000,- til Kristine Sofie Freese

Figur 22: Reception og sang i Axelborgs Rotunde

Figur 23: Garlich von Essen og Jørn Lund Kristensen i samtale

Figur 24: Et par af de 'gamle' i snak – Steen Kisselhegn og Carsten Philipsen

Figur 25: Birte Boelt, Anita Halbye og Thor Gunnar Kofoed. Bagved ses Søren Christensen

Figur 26: Klaus K.Nielsen, Christian Høegh-Andersen, John Larsen og Ann Laura Luunbjerg.

Figur 27: Bassen Albert Bo Strandgaard giver koncert i Rotunden

Figur 29: Niels Brygger, Jens Ellegaard, Peter Buhl og Søren Østerby

Figur 30: Frederik Thalbitzer, Stig Oddershede, Jens-Olav Høst Hansen, Ann Laura Luunbjerg, Jørgen Storm, Niels Peter Nørring.

Figur 31: Klimadirektør Niels Peter Nørring holder festtalen

Figur 32: Der lyttes til Niels Peters festtale

Figur 33: Lone Andersen, Garlich von Essen, Thor Gunnar Kofoed og Corné van Beers

Figur 34: Festlig stemning. Nils Elmegaard fortæller om kaffen

Deltagere:

Fornavn	Efternavn	Virksomhed:
Lone	Andersen	Landbrug & Fødevarer
Tanja	Andersen	Dansk Planteværn
Christian	Andreassen	Institut for Plante- og Miljøvidenskab, København
Morten	Bang	Jensen Seeds A/S
Claus	Bech	SeedCom A/S
Lasse	Bech	DSV Frø
Birte	Boelt	Aarhus Universitet
Niels	Brygger	Frøsektionen, L&F
Peter	Buhl	Hvilestedgård
Søren	Christensen	Frøsektionen
Svend	Christensen	Københavns Universitet Institut for Plante- og Miljøvidenskab
Truels	Damsgaard	Ex DLF
Gerhard	Deneken	TystofteFonden
Dominique	DeJonckeeere	COPA-COGECA
Nils	Elmegaard	BFF-sekretariatschef
Poul Henrik	Eliassen	DSV Frø Danmark A/S Supply Chain Manager
Hanne Elkjær	Elkjær	Landbrug & Fødevarer
Jens	Ellegaard	DLF Amba / Frøsektionen / Bestyrelsesmedlem
Barthold	Feidenhansl	Pensionist
Kristine Sofie	Frese	AU Stud. Agro
René	Gislum	Aarhus Universitet
Anita	Halbye	Høvdingsgaard
Karin Charlotte	Hansen	L&F
Jens-Olav Høst	Hansen	Vikima Seed A/S
Torben	Hansen	Planteproduktion LF
Morten	Hansen	Frøsektionen
Jakob	Helm Larsen	DLG
Thomas	Holst	Frøsektionen, L&F
Christian	Høegh-Andersen	DLF/Formand
Torben	Ipsen	Bestyrelsesmedlem Frøsektionen
Ole	Johansen	Deseed Denmark A/S
Rune	Jordan	DSV FRØ DANMARK A/S
Kristian	Juranich	SEGES Innovation P/S
Carsten Hilmar	Jørgensen	DSV Frø Danmark A/S
Steen	Kisselhegn	Fhv. Brancheudvalgsmedlem
Jørn Lund	Kristensen	DLF Seeds a/s
John	Larsen	DLF A/S
Elo West Larsen	Larsen	KWS Scandinavia A/S
Ulrik	Lunde	Dansk Havefrøavlforening
Ann Laura	Luunbjerg	Jensen Seeds
Anders	Mondrup	pensionist
Kim	Nielsen	Vikima Seed A/S
Klaus K.	Nielsen	DLF Seeds
Matthias	Næsby	KU Stud. Agro
Niels Peter	Nørring	Landbrug & Fødevarer
Stig	Oddershede	DLF/Kommunikationschef
kim Bonde Petersen	petersen	Nordic seed
Carsten Philipsen	Phillipsen	Det slovenske konsulat
Gitte	Pilemand	Vikima Seed A/S
Troels	Prior Larsen	Brancheudvalget For Frø / Frøsektionen / Formand
Henrik Buck	Rasmussen	Dønnermosegård
Kristine	Riskær	Landbrugsstyrelsen
Betty	Schmidt	DSV Frø
Maria	Sommer Holtze	Miljøstyrelsen
Jørgen	Storm	Sakata Ornamentals Europe
Lars	Sørensen	Ørbæk Økologi
Palle	Sørensen	Vikima Seed A/S
Claus	saabye Erichsen	Danske Sortsejere
Frederik Thalbitzer	Thalbitzer	LandbrugsMedierne
Annette Toft	Toft	DAC direktør
Søren	Tølbøll	Frøsektionen
Arne	Vad	Frøsektionen
Sigyn	Valgrind	DSV Frø Danmark A/S
Corné	van Beers	Breeders Trust
Garlich	von Essen	Euroseeds
Søren	Østerby	Frøsektionen
Thor Gunnar	Kofoed	Brancheudvalget for Frø - Danish Seed Council
Asbjørn	Børsting	DAKOFO
Torben Lunde	Lunde	Tidligere DLF
Hans Christian	Ambjerg	DLF Beet Seed, CEO
Ole Holmenlund	Holmenlund	Ny Holmegaard
Merete	Juhl	Landbrug & Fødevarer
Niels Lindberg	Madsen	Landbrug & Fødevarer
Flemming	Nør-Pedersen	Landbrug & Fødevarer
Pekka	Pesonen	COPA-COGECA

Udvalgte slides fra indlæg fra Nils Elmegaard på dagen:

Brancheudvalget for Frø
50 år med fremgang siden 1973

Hvorfor og hvordan startede det?

Jørgen Pitzner (Trifolium-Silo, Taastrup) blev første formand, mens **Rasmus Kristensen** (Ågården, Ringsted) blev næstformand.

Nærværende protokol autoriseres herved
som forhandlingsprotokol for

BRANCHEUDVALGET FOR FRØ

København, den 9. januar 1973.

Behov og balance

- Danmark tiltrådte EF i 1973 som stort frøland. Det var ikke velset i alle daværende EF-lande med frøproduktion (Frankrig, Holland og Vesttyskland)!
- Brancheudvalget for Frø samlede hele værdikæden med forædling, produktion og handel om samme bord (selvom underliggende organisationer naturligvis fortsatte)
- Den danske frøproduktion væltede EF-markedet i 1970'erne => Produktionsplanlægning!!! (*Monopoltilsynet*)

Brancheudvalget for Frø = -organisation

Frøsektionen, L&F

⇒ Troels Prior Larsen

⇒ Thor Gunnar Kofoed

⇒ Anita Halbye

⇒ Torben Hansen

Observatører

⇒ Ulrik Lunde, Havefrøavlerforeningen

⇒ Thomas Holst

Dansk Frø
Danish Seed Association

⇒ Jørn Lund Kristensen

⇒ Carsten H. Jørgensen

⇒ Klaus K. Nielsen

⇒ Ann Laura Luunbjerg

⇒ Martin Mogensen

Sekretariat

⇒ Nils Elmegaard

Formål:

- § 3. Brancheudvalgets formål er at varetage dansk frøavl og dansk frøhandels fælles interesser. Det påhviler således brancheudvalget at varetage fælles interesser over for såvel danske som udenlandske myndigheder, herunder i særlig grad sådanne interesser, som har tilknytning til gennemførelse her i landet af de af EF's myndigheder fastsatte forordninger og direktiver.

← 1973

§ 3

Brancheudvalgets formål er at varetage dansk frøavl og dansk frøhandels fælles interesser. Det påhviler således Brancheudvalget at varetage fælles interesser over for såvel danske som udenlandske myndigheder, herunder i særlig grad sådanne interesser, som har tilknytning til gennemførelsen her i landet af de af EU's myndigheder fastsatte forordninger og direktiver. Brancheudvalget deltager desuden i den overordnede koordinering og planlægning af forskning og forsøg inden for frøproduktion.

↙ 2017

11. Juni 1973 opkrævedes første gang til Frøafgiftsfonden

Udvalget vedtog herefter at etablere en postgirokonto for Frøafgiftsfonden med den adresse, som ville fremgå af bekendtgørelsen. Formanden oplyste, at man allerede havde reserveret en sådan konto (nr. 22 55 40), og at nummeret var meddelt til Landbrugsministeriet.

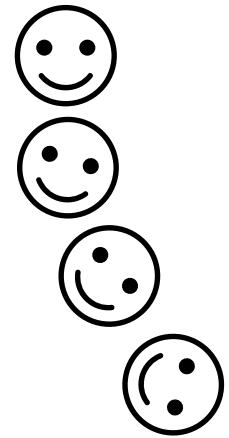
Brancheudvalgets sammensætning

1. Direktør Mogens Rasmussen
Dansk Frøhandlerforening
2. Gårdejer Thor Gunnar Kofoed
De samvirkende danske Frøavlerefore
3. Husmand Svend Erik Jakobsen
Dansk Familielandbrug
4. Proprietær Anders Kirkegård
De samvirkende danske Frøavlerefore
5. Direktør Steen Kissehgen
Dansk Frøhandlerforening
6. Direktør Torben Lunde
Foreningen af danske Stammejeere i
Mark- og Havefrø
7. Direktør Leif Nielsen
Dansk Frøhandlerforening
8. Direktør Aksel Nissen
Dansk Frøhandlerforening
9. Gårdejer Lars Vig Palle
Dansk Havefrøavlereforening
10. Direktør Palle Sørensen
Foreningen af danske Havefrøgrossi
11. Godsejer Chr. N.B. Ulrich
De danske Landboforeninger

Frøafgiftsfondens og Planteformælingsfondens bestyrelse

1. Direktør Mogens Rasmussen, DLF-TRIFOLIUM A/S
Østergade 9, 4000 Roskilde
2. Gårdejer Thor Gunnar Kofoed
Knarregård, Ibskervej 25, 3730 Nexø
3. Husmand Svend Erik Jakobsen
Serritslevvej 494, 9740 Jerslev J.
4. Proprietær Anders Kirkegård
Sir Østergård, Sir Østergårdsvej 9, 7500 Holstebro
5. Direktør Steen Kissehgen, Hunsballe Frø A/S
Gl. Struervej 14, 7500 Holstebro
6. Direktør Torben Lunde, DLF-TRIFOLIUM A/S
Østergade 9, 4000 Roskilde
7. Direktør Leif Nielsen, Wibolt Frø A/S
Tårsvej 15 B, 4900 Nakskov
8. Direktør Aksel Nissen, DLF-TRIFOLIUM A/S
Østergade 9, 4000 Roskilde
9. Gårdejer Lars Vig Palle
Østervang, Højbjergvej 47, 4340 Tølløse
10. Direktør Palle Sørensen, Vikima Seed A/S
Industriparken 9, 4960 Holeby
11. Godsejer Chr. N.B. Ulrich
Skjoldmose, Rødmevej 45, 5771 Stenstrup
12. Lars Brejnrod, Specialarbejderforbundet
Kampmannsgade 4, 1790 København V

1995

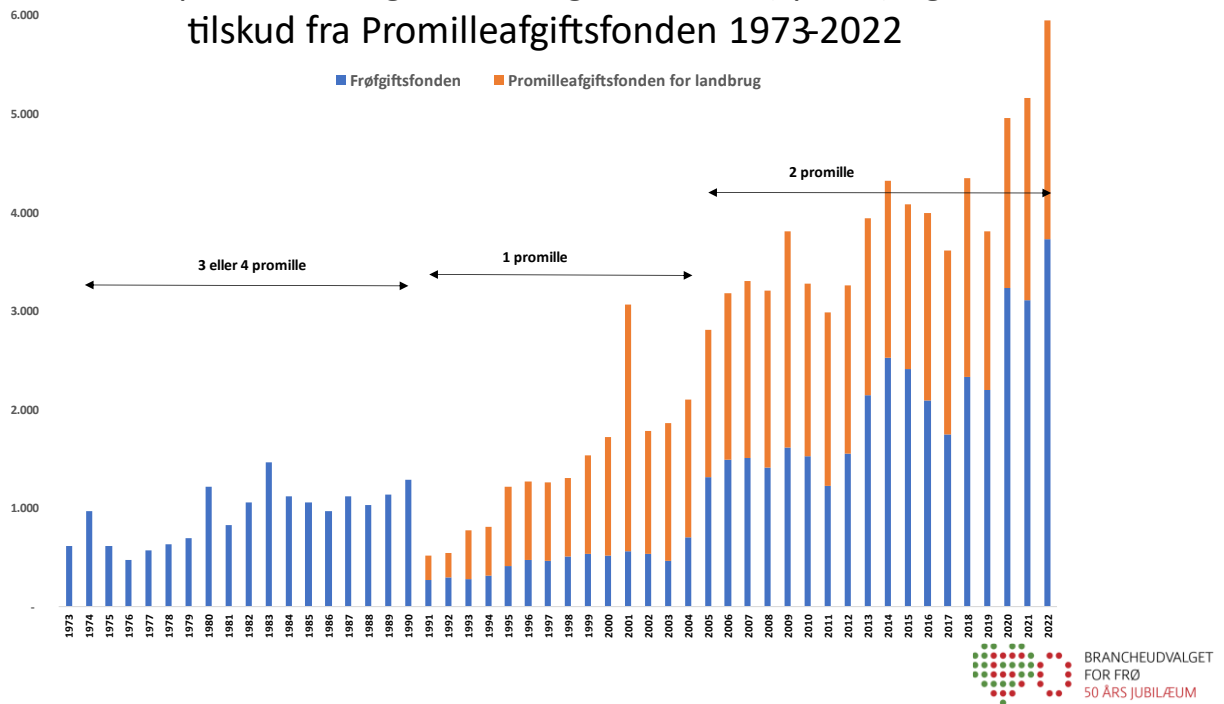

Frøafgiftsfonden har støttet mange formål

- I begyndelsen var Brancheudvalget for Frø langt den største modtager – til driftsomkostninger! + promovning af dansk frø (Reklameudvalget), forsøg, forskning, mv.
- Bestyrelsen var næsten identisk med BFF
- Nu uafhængig med offentlige repræsentanter. Flere ændringer senere er fonden underlagt striks lovgivning om opkrævning og anvendelse af fondens midler
- Fonden har nu to spor med forskellig finansiering:
  - Spor 1 fokuserer på frøproduktions optimering
  - Spor 2 fokuserer på præformælingsaktiviteter

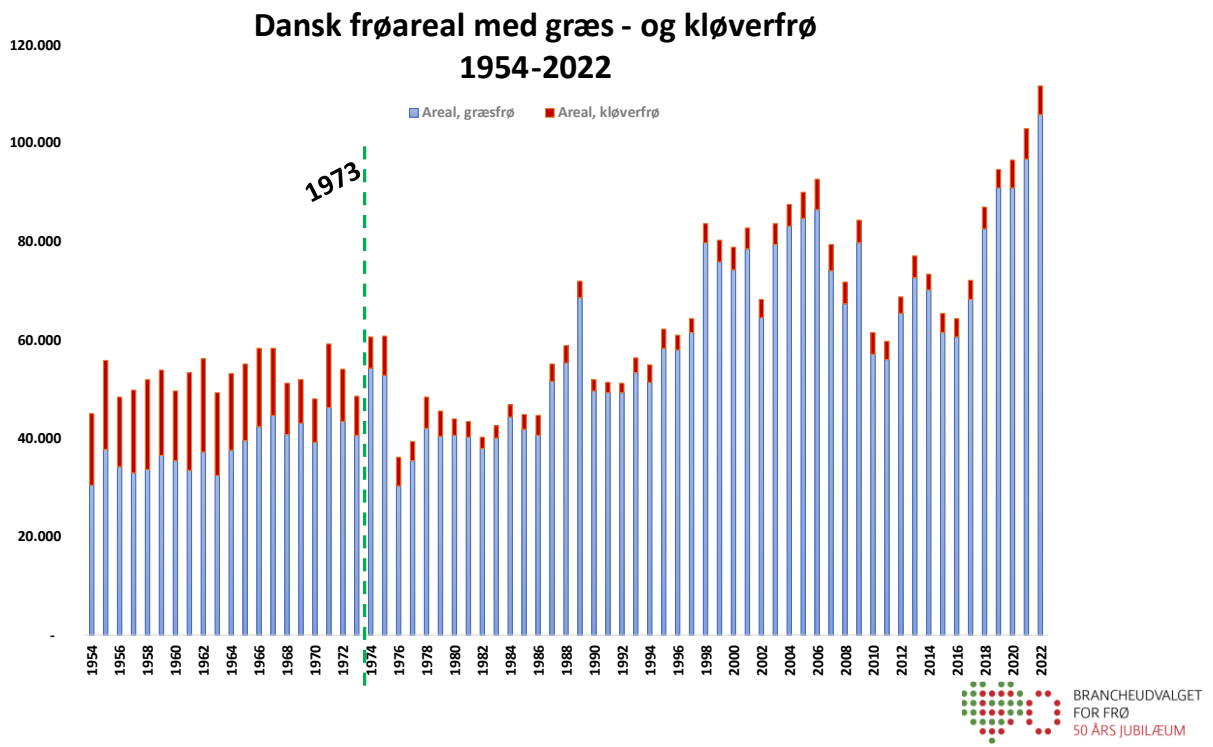
Opkrævede afgifter Frøafgiftsfonden (spor 1) og tilskud fra Promilleafgiftsfonden 1973-2022

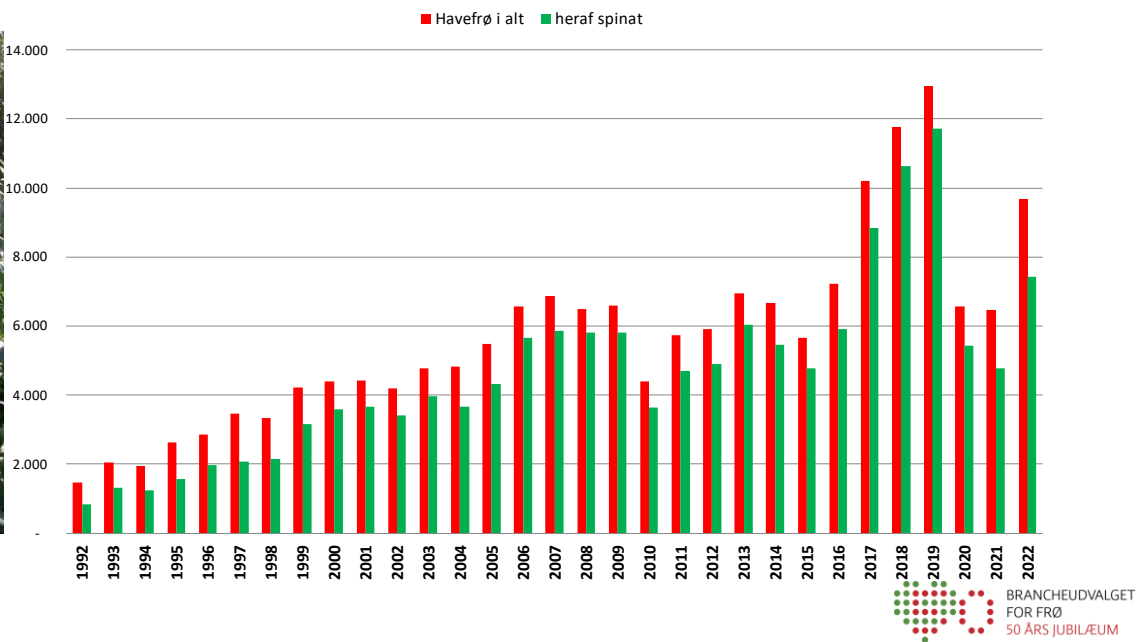
Hvad skete der i Danmark?

- Kraftig konsolidering af frøfirmaer især i 1990'erne = langt færre firmaer
- Færre frøavlere med større frøavlsarealer – større professionalisering
- Ensartede 'kommissions'-frøavlskontrakter => Tilliden stiger mellem frøavlere og frøfirmaer
- Frøarealerne stiger som følge af en række forhold – f.eks.
  - mere fokus på andet end fodergræsser (plænetyper vinder frem)
  - forædling af bedre sorter
  - Konkurrentlande flytter produktion til DK
  - Forsøg og forskning forbedrer dyrkningen
  - Stærk international orientering – global afsætning

Arealet i ha med spinat til frø og andet havefrø i Danmark 1992-2022

***

Ind i Fællesmarkedet

Da folkeafstemningen i oktober 1972 bekræftede Danmarks indtræden i E.F., blev der indkaldt til en overordentlig generalforsamling i Dansk Frøhandlerforening den 14. november. Vigtigste punkt på dagsordenen var etablering af Brancheudvalget for Frø og foreningens indtræden i dette.

Som tidligere nævnt havde landbrugsministeriet planer om at nedlægge et E.F.-udvalg for frø, men foreningen havde siden forhandlet med landbrugsorganisationerne og orienteret sig om ministeriets stilling. Den var kommet til det resultat, at et udvalg, nedsat sammen med de øvrige organisationer, bedre ville kunne varetage frøavl- og frøhandelsinteresser end et ministerielt udvalg. Der var derfor blevet udarbejdet forslag til vedtægter for et brancheudvalg, bl.a. med assistance fra foreningens tidligere sekretær, direktør Robert Riis.

Brancheudvalget skulle have 11 medlemmer. Heraf skulle Dansk Frøhandlerforening have 4 medlemmer, og det blev bestemt, at D.L.F. og F.D.B. hver skulle have ét medlem, medens foreningen skulle udpege de to andre. Det blev forøvrigt Jørgen Pitzner og Jens Karlshøj Hansen, da udvalget blev stiftet i januar 1973. De to repræsentanter for andelsselskaberne blev Børge Poulsen og Reinhard Kristensen.

Foreningen af danske Stammerejere af Markfrø fik ét medlem i udvalget, og det samme gjorde havefrøbranchen. De resterende fem pladser fik frøavlereforeningen og landbrugets hovedorganisationer. Det blev aftalt, at formandsposten skulle gå på skift mellem frøhandelen og frøavlerne for et år ad gangen, og udvalgets første formand blev direktør Jørgen Pitzner.

Sekretariatet ville blive placeret i »Axelborg«, hvor landbrugsrådet ville stille personale til rådighed. Dansk Frøhandlerforening havde under forhandlingerne lagt stor vægt på, at man som leder af sekretariatet skulle have en mand med en betydelig indsigt i frøbranchens forhold, og man havde formentlig regnet med en leder, der kom fra den praktiske frøhandel. Det viste sig imidlertid svært at få kvalificerede ansøgere og

at besætte posten med en branchekyndig. Iøvrigt havde man vel nok i begrundelsen tanker om, at Brancheudvalget kunne opnå større beføjelser med hensyn til administration af E.F.-sager, end det blev tilfældet.

Der er vel næppe tvivl om, at nogle af frøhandlerforeningens medlemmer har set med en vis skepsis på oprettelsen af dette udvalg, men man har nok alligevel indset nødvendigheden heraf i denne helt nye situation for dansk frøhandel, og der var ingen opposition mod det på generalforsamlingen. Kun et enkelt medlem udtrykte bekymring for, at det kunne medføre en kontingentforhøjelse i foreningen, men som næstformanden, Jens Karlshøj Hansen udtrykte det, var det et i forhold til sagens betydning ligegyldigt spørgsmål.

Ellers blev der på generalforsamlingen orienteret om forskellige E.F.-spørgsmål af fuldmægtig Otto Friis fra landbrugsministeriet, der blandt andet sagde, at man fra dansk side måtte ønske mindre støtte til frøavl end nævnt fra E.F.'s side af hensyn til vor konkurrencesituation. Tilsyneladende udtalte ingen sig herom under den efterfølgende diskussion, men det var en udbredt opfattelse hos frøhandlerne, at støtten var til mere gavn for vore konkurrenter i de gamle E.F.-lande end den var for Danmark. Man mente, at Danmark sagtens kunne klare sig uden støtte, hvis de andre heller ingen fik.

Man gjorde sig måske nok ikke helt klart, at støtten var den eneste form for beskyttelse mod den konkurrence, der kunne ventes fra de såkaldte tredielande, bortset fra en lav told, idet der ellers var fri import af sorter, der kunne omsættes i E.F., og at Danmark ville komme til at skulle konkurrere med avlen af f.eks. hollandske sorter i U.S.A. eller i Østeuropa, eller som man en tid oplevede det, i konkurrence med rajgræs og hvidkløver fra New Zealand. Begrundelsen for støtten var iøvrigt E.F.'s høje kornprisinde.

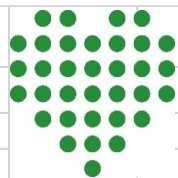
En anstødssten mod støttesystemet, der på forskellig måde ikke var nogen ideel foranstaltning, var det forhold, at frøfirmaerne ingen andel fik i støtten. På et medlemsmøde den 23. marts 1973 bragte direktør R. Sønberg, D.L.F., dette spørgsmål frem og ville høre, hvorfor vi i Danmark ikke kunne få den samme ordening som i England, Irland og Holland, hvor firmaerne fik 20% af støtten. Formanden oplyste, at en sådan ordening havde været drøftet, men da vi herhjemme ikke havde kontraheret til høje faste priser, havde landbrugsministeriet ikke fundet en lignende ordening relevant for Danmark!

Figur 35: fra Dansk Frøhandlerforenings historie

Brancheudvalget for Frø

Liste over formænd 1973-2023

		<u>Sekretariatschefer</u>		
1973	Jørgen Pitzner	Henrik Nissen		
1974	Jørgen Pitzner	Henrik Nissen		
1975	Rasmus Kristensen	Henrik Nissen		
1976	Leif Nielsen	Henrik Nissen		
1977	Rasmus Kristensen	Henrik Nissen		
1978	Jens Karlshøj Hansen	Carsten Philipsen		
1979	Rasmus Kristensen	Carsten Philipsen		
1980	Jens Karlshøj Hansen	Carsten Philipsen		
1981	Rasmus Kristensen	N.P. Arildsen		
1982	Jens Karlshøj Hansen	N.P. Arildsen		
1983	Rasmus Kristensen	N.P. Arildsen		
1984	Leif Nielsen	O.B. Bondesen		
1985	Rasmus Kristensen	O.B. Bondesen		
1986	Leif Nielsen	O.B. Bondesen		
1987	Jørgen Frandsen	O.B. Bondesen		
1988	Leif Nielsen	O.B. Bondesen		
1989	Jørgen Frandsen	O.B. Bondesen		
1990	Børge Poulsen	O.B. Bondesen		
1991	H.P. Bjerrisgaard	O.B. Bondesen		
1992	Mogens Rasmussen	O.B. Bondesen		
1993	H.P. Bjerrisgaard	O.B. Bondesen		
1994	Mogens Rasmussen	O.B. Bondesen		
1995	Niels Erik Schultz-Petersen	O.B. Bondesen		
1996	Mogens Rasmussen	O.B. Bondesen		
1997	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
1998	Mogens Rasmussen	O.B. Bondesen		
1999	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
2000	Mogens Rasmussen	O.B. Bondesen		
2001	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
2002	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
2003	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
2004	Torben Lunde	O.B. Bondesen		
2005	Thor Gunnar Kofoed	O.B. Bondesen		
2006	Torben Lunde	O.B. Bondesen		
2007	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2008	Torben Lunde	Nils Elmegaard		
2009	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2010	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2011	Anders Mondrup	Nils Elmegaard		
2012	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2013	Anders Mondrup	Christina Bøje		
2014	Thor Gunnar Kofoed	Christina Bøje		
2015	Anders Mondrup	Nils Elmegaard		
2016	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2017	Anders Mondrup	Nils Elmegaard		
2018	Thor Gunnar Kofoed	Nils Elmegaard		
2019	Anders Mondrup	Nils Elmegaard		
2020	Troels Prior Larsen	Nils Elmegaard		
2021	Anders Mondrup	Nils Elmegaard		
2022	Troels Prior Larsen	Nils Elmegaard		
2023	Jørn Lund Kristensen	Nils Elmegaard		

Den 23. januar 1973.

Markfrøarealer tegnet indtil 15. januar 1973.

FRØART	Tegnet indtil 15. januar 1973	Tegnet indtil 15. januar 1972		Anslået areal til dækning af hjemmefor- bruget for- udsat gens. udbytte	Det ifølge udvalgets optællinger i gennemsnit for 1962/71 høstede areal i pct. af det udlagte areal
		ha.	i pct. af det indtil 1. juli 1972 tegnede areal		
	ha. 1.	ha. 2.	3.	ha. 4.	5.
Tidlig rødkløver	12	51	61	250	68
Halvsildig rødkløver ..	270	743	73	2000	80
Hvidkløver	3876	5534	60	2500	84
Alsikekløver	47	33	34	125	71
Humlesneglebælg	35	66	49	30	44
Alm. rajgræs, tidl. stammer	3045	2256	45	450	88
" " ,sild. "	3733	3752	57	1200	93
Italiensk rajgræs	1760	2731	48	3200	90
Timothe	373	588	37	1800	120
Hundegræs	971	999	34	600	109
Engsvingel	2082	1628	41	1400	102
Rød svingel	2358	3021	47	1000	101
Stivbladet svingel	45	115	36	-	98
Alm. rapgræs	797	1092	45	100	85
Engrapgræs	2749	3557	59	800	81
Runkelroe	1	20	91	20	62
Fodersukkerroe, farvede	200	584	99	} 800 {	52
" " ,hvide .	143	323	80		59
Sukkerroe til foderbrug	-	-	-	40	-
" " fabriksbrug	415	673	65	500	-

Figur 1: fra BFF arkiv – dengang Landbrugsministeriet brugte ressourcer på branchens ve og vel – siden da har frøbranchen selv (måttet) overtage mange opgaver, hvilket sikkert også har været et politisk sigte.

Udklip fra møder i BFF:

Diverse baggrundsinput til BFF 50-års jubilæum fra sekretariatets arkiver, årsberetninger mv.

lexøik

DEN STORE DANSKE

Søg i Den Store Danske

Ib Frederiksen

Den Store Danske / Samfund, jurk og politik / Samfund / Danske politikere / Danske politikere 1945-2000

SKREVET AF

PROFESSOR EMERITUS
Claus Bryld

Ulrik Brandt

Ib Frederiksen var en dansk politiker og gårdejer. Ib Frederiksen var 1962-71 medlem af Mariager Byråd, det sidste år som borgmester. Han var medlem af Aarhus Amtsråd 1970-71 og igen 1974-97, fra 1981 som amtsborgmester. I 1971 blev Frederiksen landbrugsminister i J.O. Krags tredje ministerium og fortsatte i 1972 som landbrugs- og senere også fiskeriminister i Anker Jørgensens første regering, indtil den gik af i december 1973. Han var 1965-71 og 1994-98 medlem af Socialdemokratiets hovedbestyrelse.

Ib Frederiksen var atter medlem af kommunalbestyrelsen i Mariager 1998-2006.

IB FREDERIKSEN
FØDT 9. august 1927
DOD 12. juni 2018

SKREVET AF: Claus Bryld og Ulrik Brandt
SENEST ÆNDRET: 12. maj 2020, se alle ændringer
BEGRENSET ANVENDELSE. Citere eller anvende?

Foreslå ændringer i artiklen
Foreslå billeder til artiklen
Kommentér eller stil spørgsmål

Senest ændret

Om lex.dk

Figur 2: Minister der opfordrede frøbranchen til at nedsætte et brancheudvalg, så branchen var klar til EF-tiltrædelsen i januar 1973

Formanden: Det er nødvendigt at få en yngre mand til oplæring i løbet af 1 eller 2 år. Men det er også vigtigt at vi får begyndt med en kyndig mand. Vore forhold er ikke tidligere blevet varetaget af så ukvalificerede folk i Landbrugsministeriet, som tilfældet er i dag. Poulsen: Jeg nærer

Fra referat 16. april 1973

2. Kontorlokaler.

Kjeld Ejler oplyste, at der ville blive 3 sammenhængende kontorlokaler ledige på Axelborg omkring den 1.7., og der var i udvalget enighed om, at et arrangement baseret på, at Brancheudvalget for Frugt og Grønsager samt Brancheudvalget for Frø fik hver sit kontorlokale og desuden "delte" en dame placeret f.eks. i det midterste lokale, ville være en udmærket løsning.

Fra ref 2. maj 1973

Mødet konkluderede:

1. Forskningsafdeling under ledelse af Brancheudvalget.
2. Afprøvning af resistens m.v. i Danmark.
3. Afprøvning af avanceret forædlingsmateriale i udlandet, og i forbindelse hermed demonstration og reklame for allerede kendte stammer.
4. Afprøvning i Danmark af frøgivende evne af avanceret forædlingsmateriale.
5. Officiel afprøvning af stammer i udlandet (gebyrer).
6. Afprøvning i Danmark af frøgivende evne af bestående stammer.

Fra ref. 23. august 1973

Ad. punkt 3: Planteforædlingsfonden.

Formanden henviste til Landbrugsministeriets skrivelse af 20.7.1973 vedrørende bekendtgørelse om forædlingsafgift på markfrø og Brancheudvalgets svar af 26.7.1973, hvori man foreslog, at bekendtgørelsen trådte i kraft 1.10.1973. Planteforædlingsfonden havde fået postkontonr. 2 24 64, og man forventede bekendtgørelsen udsendt snarest.

H. Nissen mente ikke, at EF kunne indvende noget imod afgiften, da den skulle betragtes som en form for betaling for udført forskning, men lovede at undersøge sagen nærmere.

Fra ref.

23. august 1973

Det bemærkes, at principperne i udkastet af 13.9.1973 for anvendelse af Frøafgiftsfondens midler er ændret fra Brancheudvalgsstyrede aktiviteter til et "ansøgnings-princip", d.v.s. at Brancheudvalget efter ansøgning kan yde tilskud til veldefinerede projekter. Årsagen til princip-skiftet er frygt for på nuværende tidspunkt at binde Brancheudvalget for langt ind i fremtiden, og måtte Brancheudvalget på et senere tidspunkt selv ønske at drive forskellige aktiviteter, er dette til enhver tid muligt.

Spørgsmålet om rapportering tilbage til Brancheudvalget om resultaterne af de af Brancheudvalget støttede projekter blev dernæst fremdraget.

I det "lille udvalg" var der enighed om, at der måtte gå rapport tilbage til udvalget, og at de nærmere krav til rapporteringen måtte fastlægges i bevillingsmeddelelsen. Der blev fra avler-side lagt stor vægt på, at de indvundne resultater kommer tilbage til avlerne, specielt med henblik på afprøvning for frøgivende evne i Danmark. Det må yderligere antages, at også §-2 udvalget ønsker rapport om resultaterne.

Om kredsen af ansøgere var udvalget enig om, at enhver interesseret ville kunne indsende ansøgning om støtte til veldefinerede projekter.

Rasmus Kristensen anførte, at der i Brancheudvalgets formåls-paragraffer var nedfældet visse principper for anvendelse af Frøafgiftsfondens midler, og at der siden Brancheudvalgets oprettelse var kommet Planteformødelingsfonden på ca. 2½ mill. specielt sigtende mod forædling.

Det, man fra avler-side ønskede Frøafgiftsfondens midler anvendt til, var ting, der ikke tidligere var taget op, og ikke til forædling. Man ville være med til metodeforskning, men ikke til forskning i al almindelighed. Rasmus Kristensen anførte videre, at man ikke måtte glemme bierne, og at der inden for dette område var mange interessante projekter at tage op, og foreslog, at der til "Forskning" i pkt. 2 tilføjedes et "m.v."

Formanden anførte, at der skulle være mulighed for også at støtte små firmaer. Også havefrø skulle have adgang til støtte.

Rasmus Kristensen ønskede, at Brancheudvalget blev gjort bekendt med størrelsen af de enkelte indbetalinger til Frøafgiftsfonden.

Dette blev imødegået fra flere sider, og ingen i handelen ønskede at kende disse oplysninger.

Fra ref. 18. sept 1973 om Frøafgiftsfonden

Reinh. Kristensen og formanden: Vi kan ikke tage ansvaret for avlerne.

Rasmus Kristensen: Hver især må have sit ansvar og det vil vi gerne have placeret.

M. Lemonius: Avlerne vil ikke løbe fra noget ansvar. Men når vi har et unormalt forløb, må vi kunne fastlægge fordelingen af ansvaret.

Reinh. Kristensen og formanden: Der kan udfærdiges en vejledning til kontrakter, der klart fastlægger ansvaret m.v.

Nørby og udvalget mente, at det var en udmærket måde at løse problemet på.

Fra ref. 2. nov 1973 om certificering af frø

Udvalget enedes om at udsende skrivelsen og fastsatte 1. december 1973 som sidste frist for ansøgningerne.

Udvalget drøftede, hvordan skrivelsen skulle udsendes. Der var enighed om at sende til:

Frøavlerforeningerne, Havefrøavlerforeningerne, Danske Havefrøgrossisters Sammenslutning, Foreningen af Danske Havefrøexportører, Stammejerforeningen, Dansk Frøhandlerforening, Landsudvalget for Planteavl, Danmarks Erhvervs Biavlere, Dansk Biavlerforening, Landboforeningerne og Husmandsforeningerne.

Der var yderligere enighed om at anmode følgende fagblade om at optage skrivelsen:

Dansk Frøavl, Landsbladet, Effektivt Landbrug, Husmandshjemmet, Landbrugsrådets Meddelelser, Tidsskrift for Frøavl og Biavlerbladet.

Det blev yderligere vedtaget at indrykke i Statstidende.

Fra ref. 2. nov om fastsættelse af frist for ansøgning til Frøafgiftsfonden (29 dage!)

ad 3

Formanden gennemgik først Brancheudvalgets driftsoverslag. Udvalget havde ingen bemærkninger til de enkelte poster eller deres størrelse.

Spørgsmålet om honorarer til formand og næstformand blev rejst. Formanden gjorde gældende, at han, som tidlegere sagt, ikke ønskede at modtage honorar, men var helt klar over, at næstformanden havde haft store udgifter. Der var enighed om at sætte et beløb af til honorarer til formand og næstformand. Imidlertid taler udvalgets vedtægter kun om honorar til formanden.

(Problemet er senere løst - ved aftale mellem formand og næstformand - ved at man i stedet for at optage "formandshonorar" i udgiftsover-
slaget i forbindelse med "rejser, diæter, diverse og repræsentation"
tilføjer "honorarer". Herefter vil udvalget kunne yde honorarer i det
omfang det findes nødvendigt.)

Udvalget enedes om en størrelsesorden på kr. 20.000,-.

Der var i udvalget enighed om at tilbyde formandens firma betaling
for det store sekretariatsarbejde, firmaet har udført. Formanden
ønskede ikke at modtage betaling herfor og henviste til at budgettet
for indeværende regnskabsår ikke gav mulighed herfor.

Fra ref. 10 december 1973

ad 7 - EF støtte til høst 1974.

Formanden oplyste, at forslaget til de ny støttesatser forelå.

Rasmus Kristensen henviste til, at Landbrugsministeriet nærede stor frygt
for, at støtten skulle bortfalde, og opfordrede derfor branchen til stor
tilbageholdenhed med hensyn til frøstøtten, men at det i praksis havde vist
sig, at Frankrig havde fået alle sine ønsker optaget i det ny prisforslag.

Fra møde 5. februar 1974

Formanden: Spørgsmålet er dukket op med jævne mellemrum. Det er uhyre van-
skeligt at regulere produktionen af frø, bl.a. fordi det er så vanskeligt at
opgøre behovet, og yderligere er der det forhold, at høstresultatet først kom-
mer 2-3 år efter udlægget. Vedrørende statistikken om produktionen i andre
lande. EF-området: De andre lande i EF har ikke samme statistik som vi og
dertil kommer, at det yderligere er vanskeligt at få oplysninger om udlæggenes
størrelse i USA og Canada, d.v.s. at den produktion, vi faktisk har oplysninger
om, er kun vor egen, og den kan skønsmæssigt ansættes til et sted mellem 10 og
20 % af den samlede verdensproduktion. Det er derfor meget vanskeligt for Dan-
mark alene at påvirke verdensmarkedsprisen. Hvis det skal lykkes, så skal både
EF og USA og Canada med.

Fra møde 5. februar 1974 om 'produktionsplanlægning'

Karlshøj Hansen bragte spørgsmålet op, om man burde diskutere produktionsplan-
lægning offentligt. Karlshøj Hansen var bange for, at det kunne virke uheldigt,
og at man derfor ikke burde tage det op på avlermøder rundt omkring.

Rasmus Kristensen: Hvis det kan skade sagen, vil vi naturligvis ikke drøfte
det offentligt. Iøvrigt mente Rasmus Kristensen ikke, at produktionsplanlæg-
ning alene var tilstrækkelig. Vi må sælge mere og måske også bedre.

B. Poulsen bragte spørgsmålet om reklame i udlandet frem og mente, at det var
noget, udvalget burde tage op. Samtidig ønskede han at samle så mange oplys-
ninger fra udlandet som muligt, specielt statistiske oplysninger om frøudlæg
og frøproduktion.

Fra møde 5. februar 1974 fortsat om 'produktionsplanlægning'

Østerholm Hansen foreslog, at der for regnskabsåret 1974/75 bevilges 5.000 kr.
til formand og 5.000 kr. til næstformand. Østerholm Hansen mente, at beløbene
var af en sådan størrelse, at de til hver en tid kunne forsvares overfor § 2-
udvalget.

Formanden anførte, at han tidligere havde nævnt, at han af principielle årsager ikke ønskede at modtage honorar, men ville foreslå, at honoraret til formanden bliver stående.

Fra møde

2. april 1974 om honorarer til formandskab

Poul Larsen spurgte, hvad de 60.000 kr. til Landbrugsraadet dækkede.

Formanden oplyste, at dette beløb nærmest måtte betragtes som en form for camoufleret kontingent.

Mogens Lemonius mente, at der var meget, som bl.a. avlerne burde orienteres om, man kunne sikkert herigennem gøre avlerne mere brancheudvalgsbevidste.

Fra møde

2. april 1974

Henrik Nissen foreslog, at der blev udarbejdet en folder, brochure eller lign., der kunne udsendes til samtlige institutioner og virksomheder, der havde med frø at gøre, for at gøre opmærksom på Brancheudvalgets eksistens.

Fra møde 5. august 1974

Formanden gjorde opmærksom på, at afgiften ikke var småpenge for mange avlere, og mente, at der også var et spørgsmål om ejerskab til det, der blev sat penge i.

Reinh. Kristensen: Hvem har betalt hidtil?

Lemonius: Der ligger principielt to muligheder: 1) at financiere forskellige projekter ud over driften af Brancheudvalget, 2) kun at financiere driften.

Jørgen Pitzner: Det er en ubehagelig situation, at vi ikke kan overføre. Jeg mener iøvrigt, at vi har truffet beslutning om også at yde tilskud til mere langt-sigtede projekter.

Fra møde

5. august 1974 – om afgifter til Frøafgiftsfonden

Henrik Nissen oplyste, at der afholdtes møde i COPA/COGECA's arbejdsgruppe for frø fredag den 20. september med deltagelse af Børge Poulsen og Henrik Nissen. Det blev videre oplyst, at der var planlagt oliemøde til den 23/24 september, men at det endnu var usikkert, om dette møde blev afholdt, da COPA/COGECA sandsynligvis ville boykotte det pågældende møde på grund af, at Kommissionen havde givet tilsagn om at udvide Det rådgivende udvalg med 3-4 repræsentanter for et kommunistisk, italiensk forbund af landarbejdere og småbrugere.

Der var i udvalget iøvrigt enighed om, at Brancheudvalget i det omfang, det var muligt, skulle være coordinator for EF-arbejdet.

Herefter gik udvalget over til at diskutere reklameudvalgets aktiviteter.

Vedrørende bomærket var der efter en længere debat enighed om at acceptere det af designeren foreslåede hjerte, således at det fremover er udvalgets bomærke.

Jørgen Pitzner: Jeg betragter ikke Landboforeningerne og Husmandsforeningerne som noget overordnet organ i forhold til Brancheudvalget og kan derfor ikke lide, at man skal lægge alt frem for disse organisationer. Iøvrigt påpegede Jørgen Pitzner, at han havde fornemmelsen af, at man har fået et skel mellem på den ene side Brancheudvalget og på den anden side de øvrige landboorganisationer, og dette næppe havde været meningen med at etablere Brancheudvalget.

Formanden var af den opfattelse, at kommunikationen med de generelle organisationer burde gå gennem disse organisationers repræsentanter i Brancheudvalget. Iøvrigt fandt formanden nok, at det var hensigtsmæssigt at tage kontakt med de generelle organisationer for at få drøftet disse problemer.

Fra møde

18. september 1974

ad 3 - Forholdet til de generelle organisationer.

Formanden oplyste, at specielt problemerne omkring Planteformædlings-/Frøafgiftsfondens budgetter havde givet anledning til en del "knas", og at han derfor den 21. oktober havde haft et møde med Pilegaard Larsen, Skovbæk og Kjeld Ejler om forholdet mellem Brancheudvalget og de generelle landboorganisationer. Det, man havde drøftet, havde dels været relationerne til § 2-Udvalget, dels relationerne til møder i Bruxelles samt udvalgets referater m.v.

Angående udvalgets referater.

Formanden havde på fornemmelsen, at samtlige andres referater blev fremsendt til Landbrugsraadet, men havde over for Pilegaard Larsen m.fl. gjort opmærksom på, at udvalgets referater ikke var beregnet til en større kreds, men kun til støtte for udvalgets medlemmer, og henviste iøvrigt til tidligere vedtagelse i Brancheudvalget om ikke at fremsende udvalgets referater til andre organisationer.

Karlshøj Hansen gjorde opmærksom på, at Dansk Frøhandlerforenings bestyrelse blev orienteret af medlemmerne i Brancheudvalget, og fandt, at sådan burde det være. Det kunne næppe være rimeligt at sende udvalgets referater til højre og venstre.

Leif Nielsen mente, at hvis man valgte et referenceprissystem plus den nugældende støtte, valgte man at tage avlernes parti (avlerne i almindelighed), men at man herved gjorde dansk frøavl en bjørnetjeneste.

Formanden anførte, at man måtte sikre, at produktionen blev lagt her i landet.

Karlshøj Hansen gjorde opmærksom på, at man måtte lægge afgiften, således at markedsmekanismen ikke blev sat ud af kraft.

Mogens Lemonius gjorde opmærksom på, at det, han havde forsøgt at etablere, var en råskitse, der kunne dæmme op for 3.landspress, men mente, at man af pædagogiske og psykologiske årsager burde præcisere, hvad frøet "kostede i avl".

Østerholm Hansen sagde, at det ideelle system måtte være at få fri prisdannelse samtidig med, at man fik frøavlens lagt i Danmark, og mente iøvrigt, at man skulle lade være med at grave mere i den nuværende frøstøtte.

Fra møde

5. november 1974

Udvalget havde i oktober 1973 henvendt sig til kornbranchen og indskærpet registreringspligt.

Det har vist sig, at der er kornfirmaer, der ikke vil lade sig registrere, hvorfor det må være nødvendigt endnu en gang at indskærpe registreringspligten over for de kornfirmaer, der forhandler frø, samt at gøre Dansk Frøhandlerforenings medlemmer opmærksom på, at man skal sikre sig afgift ved salg til et ikke-registreret firma.

I den forbindelse vil det nok være hensigtsmæssigt at sende en kopi af skrivelsen til kornbranchen til Certifikatudvalget.

Om Grüne Woche havde man besluttet, at Henrik Nissen besøgte udstillingen.

Iøvrigt var Reklameudvalget af den opfattelse, at man i hvert fald i starten generelt burde besøge samtlige de udstillinger, udvalget deltog i.

Om udstillingen i Verona i marts 1975 kunne oplyses, at det var det største projekt, man hidtil var gået ind i og med en decideret stand på ca. 25 m².

Udstillinger i England overvejes meget grundigt i øjeblikket, og også andre markeder, såsom Japan, Afrika og Sydamerika undersøges.

Tage Larsen henviste til drøftelserne i Certifikatudvalget og specielt til Søndergaards udtalelse om, at Frankrig og Holland havde meddelt Kommissionen, at man ikke længere ville acceptere Danmarks system.

Tholstorff: Søndergaard og Dr. Gräber havde oplyst, at Frankrig og Holland havde gjort indsigelser imod det danske system, og at Landbrugsministeriet var meget bekymret for certificering overhovedet.

Årsagen til de franske og hollandske protester var sikkert misundelse over den meget billige firmakontrol i forhold til den mere officielle, de to lande kørte med.

Samtidig frygtede man, at man ikke ville kunne få støtte til frøet, samt at FEOGA kunne kræve tilbagebetaling af den hidtidige støtte.

Fra møde

14. januar 1975

Vedrørende budgettet.

På grund af dødsfald var der desværre ikke noget regnskab at drøfte, men det ville være klart i løbet af ca. 14 dage.

For en god ordens skyld gjorde formanden dog opmærksom på, at det ikke var frøavlernes skyld, at den pågældende var død! (Baggrunden herfor var, at frøavlerne havde fået skyld for så meget på det sidste).

Fra møde 11. marts 1975

Rs. Kristensen gjorde opmærksom på, at Frøavlerforeningerne ikke ville være med til at støtte udenlandske firmaers tegning her i landet og var iøvrigt af den opfattelse, at spørgsmålet nok ikke var særligt aktuelt.

Marius Jørgensen spurgte, om man kunne sig noget om, hvor meget der blev dyrket for meget her i landet.

Jørgen Pitzner sagde, at man kunne indsamle statistiske oplysninger, man kunne regulere o.s.v., men at intet af dette ville hjælpe tilstrækkeligt, med mindre andre lande fulgte efter og det inklusive 3.landsimporten og 3.landsformeringsavl, og når man skælder Danmark ud for overproduktion, har man glemt problemerne med rødsvingel fra Canada og rajgræs fra New Zealand. Forudsætningen for at planlægningen kunne gennemføres bedst muligt måtte være, at man fik de nødvendige oplysninger fra de andre lande, og samtidig burde det være en betingelse for at gennemføre dette, at Frankrig ville ophøre med at opkræve de afgifter, der ulovligt er lagt på importen.

Poulsen rejste det principielle spørgsmål om offentliggørelse af aftalen, og hvordan man skulle forholde sig, hvis man ikke offentliggjorde arealerne, og med spørgsmålet om at andre lande skulle tage tilsvarende skridt til begrænsning af produktionen.

Formanden fandt, at anvendelse af arealtallene bedst kunne ske gennem de to organisationer, og at en henstilling til andre lande om at følge Danmarks eksempel burde gå gennem Landbrugsministeriet.

Karlshøj mente ikke, at arealtallene burde offentliggøres.

Rs. Kristensen mente heller ikke, at tallene skulle offentliggøres, bl.a. af frygt for at andre lande skulle misbruge oplysningerne.

Formanden var enig heri, men var nok bange for, at man ikke kunne hindre, at tallene blev kendte.

Og i forbindelse med Landbrugsraadets indkaldelse bemærkede formanden, at produktionsplanlægning ikke alene var det centrale i frøpolitikken - lige så meget andre ting, såsom at andre lande foretog tilsvarende skridt, statistiske oplysninger, kontrol med opformeringskontrakter, importlicenser, sikkerhedsstillelse af disse, og at ligestilling over for 3.lande blev overholdt.

Fra møde

20. august + møde 27. november 1975 - om produktionsplanlægning

ad pkt. 3 a - Danmarks bidrag til EF's frøpolitik.

Formanden redegjorde for mødet i Landbrugsministeriet om formiddagen, og at mødet var kommet i stand på baggrund af mødet i Landbrugsministeriet den 27. november. Videre henviste formanden til, at der havde været formøder med landbruget til mødet i ministeriet den 27. november i henhold til tidligere beslutning om fællesmøder, for at have en fælles holdning til sager i Landbrugsministeriet.

Formanden gennemgik kort forløbet af forhandlingerne i ministeriet og sagde, at konklusionen havde været, at man var enig om følgende elementer til drøftelse:

1. Indefrysning.
2. Destruktion.
3. Ompløjning.
4. Ingenting at gøre.

Tankerne om prisdisciplin havde man afvist, men Brancheudvalget kunne acceptere, at man i forlængelse af udvalgets aftale om produktionsplanlægning gik ind i drøftelser af et ompløjningsarrangement.

Karlshøj mente, at rajgræssituationen var værre i 2-3 øvrige lande, og var af den opfattelse, at man hellere skulle foreslå at pløje en 24.000 hektar i stedet for de 12.000, Landbrugsministeriet talte om.

Formanden mente, at hvis man foreslog 12.000 hektar, ville det betyde, at FEOGA's udgift til ompløjningspræmier ville blive mindre end frøtilskud til den mængde frø, der kunne høstes på det samme areal, og han mente derfor, at det var mere acceptabelt for FEOGA at gå ind i et ompløjningsarrangement af denne (12.000 ha) størrelse.

Rs. Kristensen bemærkede, at alle stort set var enige om, at denne ompløjningsaktion næppe kunne gennemføres i praksis, men så havde Danmark vist sin velvilje.

Formanden håbede iøvrigt, at arealerne ville blive reduceret mere end forudsat.

Rs. Kristensen oplyste, at det tidligere var blevet accepteret, at Brancheudvalget ikke kunne planlægge sine indkomster på et så tidligt tidspunkt, og at det derfor også var betydet Brancheudvalget, at man kunne samle rimelige, store midler op til at udligne udsving i frøpriser og dermed Frøafgiftsfondens indkomster.

ad pkt. 10- Drøftelse af besøg af hollandske frøfolk her i landet.

Udvalget havde en mindre drøftelse af det hensigtsmæssige i at have besøg af hollandske frøfolk her i landet, og meningene var noget delte. Det var dog den overvejende opfattelse at deltage i et sådant arrangement, og udvalget blev enig om at søge at arrangere et møde med hollænderne i begyndelsen af februar. Det blev overdraget sekretariatet at tage sig af det videre.

Iøvrigt mente formanden også, at udvalget burde kunne have en mere selvstændig administration af de opgaver og midler, der var undergivet udvalget. Desuden fandt formanden, at det var forkert, at Landbrugsministeriet inviterede til højre og venstre. Brancheudvalget var nedsat til at forhandle frø på branchens vegne, og derfor var det forkert, at man inviterede både Brancheudvalg og basisorganisationer.

Fra møde

2. december 1975

Formanden redegjorde herefter for det uformelle møde den 28. januar 1976 i Paris, der havde fundet sted på fransk organisationsniveau. Brancheudvalget havde været repræsenteret ved Rs. Kristensen, Lemonius, B. Poulsen, formanden og Henrik Nissen. Endvidere havde embedsmænd fra Landbrugsministeriet (Chr. Johansen og E. Hempel Jørgensen) deltaget i nævnte møde. Det var de danske deltageres indtryk, at holdningen over for Danmark var kritisk. Danmark kunne imidlertid blot give udtryk for, at den danske, officielle holdning var at overholde markedsordningen samt at opfordre andre til at følge den danske beslutning om at regulere produktionen. Der blev i og for sig ikke

Arne Christiansen - formand for Folketingets Markedsudvalg -, som var blevet tilkaldt, oplyste, at spørgsmålet om de franske importafgifter i sin tid var blevet rejst af forhenværende landbrugsminister Niels Anker Kofoed. Afdelingschef H.J. Kristensen havde rejst spørgsmålet flere gange i Frankrig, men alene Kommissionen ville være i stand til at bringe de franske importafgifter til ophør. Brancheudvalget burde derfor pålægge regeringen at tage spørgsmålet op over for Kommissionen.

Formanden bemærkede hertil, at branchen tilsyneladende nu stod i en situation, hvor problemerne ikke kunne løses, uden at man igen henvendte sig til landbrugsministeren.

Arne Christiansen anmodede om at få en kopi til markedsudvalget af det brev, man påtænkte at sende til ministeriet.

Der var enighed om at sende et nyt brev til Landbrugsministeriet med kopi til markedsudvalget vedrørende de franske importafgifter.

Formanden oplyste, at Monopoltilsynet den 23. januar 1976 havde anmodet om en orientering om aftalen vedrørende produktionsplanlægningen. Denne orientering havde Monopoltilsynet fået, og efter at Monopoltilsynet havde behandlet spørgsmålet, havde man meddelt Brancheudvalget, at aftalen om produktionsplanlægning var anmeldelsespligtig.

Det var formandens opfattelse, at Administrationsudvalget bl.a. skulle holde kontakt med de firmaer, der stod uden for Dansk Frøhandlerforening. Videre oplyste formanden, at de enkelte firmaers kvoter meget snart var færdigbearbejdet af Revisions- og Forvaltnings-Institutet, og at disse kvoter automatisk ville blive tilsendt Dansk Frøhandlerforenings medlemmer, og at de øvrige frøvirksomheder ville modtage meddelelse om deres kvoter sammen med en skrivelse fra Brancheudvalget for Frø.

Formanden mente om "Grüne Woche", at denne udstilling ikke havde været pengene værd, idet han henviste til den specielle indbyggersammensætning i Berlin m.m. (pensionister). Der kunne måske være andre udstillinger, det kunne være formålstjenligt at deltage i. Pengene kunne måske have været givet bedre ud på anden vis. Der havde været meget planegræs etc., og det druknede i udbud.

Annoncer, der gik direkte ud til forbrugerne, forekom måske at være en bedre og billigere løsning.

Lemonius fandt, at Reklameudvalget ikke kunne fortsætte, som det gik nu. Nu havde man eksperimenteret i 1 eller 1½ år. Man burde måske satse på andre lande og samtidig gå mere ind for annoncering (jfr. Dansk Planteforædling, som annoncerer i Landsbladet).

O. Tholstorf mente, at det var spild af penge at ofre så meget på reklame, i hvert fald når det drejede sig om markfrø, og iøvrigt mente Tholstorf, at det var helt urealistisk at tro, at nogle ville bede om dansk frø.

Bøgh fandt i den forbindelse, at det var hårdt at høre, at man mente, at der ingen gode sorter var. Hvis man så på den danske sortsliste, fandtes der ingen bedre. Han var enig med Poulsen i, at den danske sortsliste var meget kedelig og burde gøres kønnere. Samtidig måtte det klart fremgå, hvorfor de danske sorter var så gode.

Karlshøj kom ind på spørgsmålet om eventuelt at få referater fra de officielle møder.

Rs. Kristensen svarede, at det ville være helt urealistisk at få referater fra Landbrugsministeriet. Sådanne referater kunne der ikke være tale om, at Landbrugsministeriet sendte ud af huset - og da slet ikke hertil.

Tage Larsen var inde på, at det meste af det, som Landbrugsministeriet oplyste om, skulle betragtes som fortroligt.

2. feb 1976

Fra møde

I forbindelse med ophævelsen af de franske importafgifter kunne man måske forvente, at Frankrig ville komme med et udspil omkring produktionsplanlægningsaftalen og påstået dansk dumping som "en art hævn", men hvordan sagerne lå, var det umuligt at udtale sig om i øjeblikket.

Poulsen spurgte Nissen, om han ikke kunne bekræfte, at han havde ført Brancheudvalgets politik i Bruxelles.

Nissen svarede, at der var forskel på, om man sad som menigt medlem i arbejdsgruppen, eller om man sad som formand. Formanden kunne blive tvunget til at søge et kompromis mellem de forskellige synspunkter, og det kunne være et spørgsmål om fornemmelse, hvornår man - og i hvilket omfang - måtte bøje af for at søge en fælles løsning af modstridende interesser.

Rs. Kristensen fandt, at det var et meget ubehageligt spørgsmål at stille sekretæren. Iøvrigt var det Rs. Kristensens opfattelse, at man måtte konstatere, at man i Bruxelles var gået ind for alt det, man herhjemme havde taget afstand fra. Så det indtryk stod tilbage, at det ikke var lykkedes at fastholde den danske frøpolitik. I den forbindelse henviste Rs. Kristensen til de konkrete sager, hvoraf det fremgik, at man ikke i COPA's præsidium havde ført den politik, man herhjemme havde været enige om.

Formanden oplyste, at man havde besluttet at rette henvendelse til COPA/COGECA/AMUFOC og COSEMCO, dels for at få oplysning om, i hvilket omfang man i udlandet var bekendt med den danske aftale, og dels for at få en redegørelse over, hvilke skridt man havde taget i de øvrige lande for at begrænse frøproduktionen. Henvendelsen er dog endnu ikke sendt.

5.2. - Fransk utilfredshed med aftalen.

Formanden oplyste, at man fra fransk side havde kritiseret den danske produktionsplanlægning, og at man i henhold til Rom-Traktaten burde notificere aftalen over for EF-Kommissionen, hvilket nu var ved at ske. Endvidere havde Frankrig beskyldt Danmark for dumping.

Som eksempel på at det ikke var Danmark, men tværtimod andre lande, der dumpede, blev nævnt, at man havde konstateret kontrakter indgået med Østtyskland på levering af frø til en pris, fastsat 14 pct. under den "danske notering", og det var den almindelige opfattelse, at dette spørgsmål skulle rejses over for Landbrugsministeriet.

Fra møde

7. april 1976

ad pkt. 5 - s.e.s.-afprøvning. (Møde i Landbrugsministeriet den 13. maj 1976, hvor bl.a. direktør H. Bøgh var til stede).

Bøgh redegjorde for mødet i Landbrugsministeriet. Videre oplyste Bøgh, at Frede Rasmussen på et fagudvalgsmøde havde foreslået, at man centraliserede s.e.s.-afprøvning et eller to steder i Europa for at neutralisere de enkelte lande. Bøgh frygtede, at man ikke fik nogen indflydelse på et sådant europæisk institut, og at man derfor måtte modarbejde dette så stærkt som muligt.

Stammeejerne var af den opfattelse, at man burde bevare de nationale afprøvningsinstitutioner, og at forædlerne herefter selv kunne bestemme, hvilket land, de ville anmelde i, og at én godkendelse burde være tilstrækkelig inden for EF-området. Bøgh mente, at man enten måtte effektivisere de metoder, der anvendes nu, og udvide de kriterier, der skal anvendes, d.v.s. at man var i stand til at skille hovedparten af sorterne fra allerede ved de første forsøg, og herefter kunne man så fortsætte med yderligere kriterier på de sorter, der var tilbage, (det var iøvrigt Bøgh's opfattelse, at Nørby Jensen var ved at indse, at dette var rigtigt), eller man kunne til registerafprøvningen slække på kravene. Bøgh var af den opfattelse, at man var bedre tjent med at give afkald på plantenyhedsbeskyttelsen og så i stedet få hovedvægten lagt på værdi-afprøvningen.

Tagge Larsen var ligeledes af den opfattelse, at selvstændighedskriteriet burde væk, og at man i stedet burde lægge hovedvægten på en værdiafprøvning.

Det blev besluttet, at Bøgh udfærdigede en skrivelse til Landbrugsministeriet via brancheudvalget.

Fra møde 24. maj 1976

ad pkt. 5 - Spørgsmål om indsamling af oplysninger til brug for Landbrugsministeriet
O.S.V.

Formanden henviste til de tanker, der lå bag oprettelsen af brancheudvalget og den funktion, udvalget skulle have, og her var det helt naturligt, at selv Landbrugsministeriet måtte kunne henvende sig til brancheudvalget med de ønsker, man måtte have om oplysninger om brancheforhold. Spørgsmålet er så, hvilke oplysninger man kan og vil give fra sig. I øvrigt henviste formanden til en udtalelse fra Nørby Jensen om, at han var lidt træt af brancheudvalget for tiden, da det havde vist sig meget svært at få de oplysninger, man havde brug for for at varetage branchens interesser, specielt i øjeblikket overfor de franske ønsker om undtagelse fra de gældende omsætningsbestemmelser. Formanden gjorde helt principielt opmærksom på, at oplysninger af fortrolig art fra firmaerne til brancheudvalgets sekretariat forblev fortrolige, og at sådanne oplysninger kun i bearbejdet form kom videre til ministeriet. Formanden mente, at man måtte kunne indsamle bl.a. lageroplysninger, men det kunne i almindelighed ikke være udvalgets opgave at indsamle oplysninger om priser.

Pitzner var af den opfattelse, at Landbrugsministeriet måtte vide, hvor man henvendte sig, og det måtte være klart, at det måtte være hos Brancheudvalget for Frø, og det må så være op til brancheudvalget at skaffe de ønskede oplysninger på den ene eller den anden måde. I øvrigt bemærkede Jørgen Pitzner, at han ikke havde nogen betænkeligheder ved at lade brancheudvalget forestå disse ting.

Fra møde

2. november 1976

Poulsen spurgte, om man i det tilfælde, Kommissionen foreslog en generel forhøjelse af støttebeløbene, skulle gå imod en sådan.

Leif Nielsen mente nok ikke, at man principielt kunne sig nej til en generel støtteforhøjelse.

Fra møde 17. januar 1977

ad pkt. 12 - Eventuelt.

Nissen oplyste, at man fra Landbrugsministeriet havde modtaget et brev om Frøafgiftsfonden. Forholdet var det, at fondens regnskaber og budget havde været forelagt revisionsrevisionen, og at man her mente at der blev anvendt en for stor del af Frøafgiftsfondens midler til brancheudvalgets drift.

Nissen oplyste videre, at det tværtimod var meningen, at disse afgifter skulle kunne bruges til branchemæssige formål, og at spørgsmålet nu ville blive taget op med de generelle landboorganisationer overfor Landbrugsministeriet.

Møde nov 1977

ad dagsordenens pkt. 8 - budgetter

Philipsen gennemgik budgettet for Brancheudvalget for Frø og Frøafgiftsfonden for finansåret 1979. Budgetterne gav ikke anledning til væsentlige kommentarer, dog blev det understreget, at brancheudvalgets udgifter efterhånden er steget, så Frøafgiftsfonds-midlerne kun lige netop dækker udgifterne i brancheudvalget. Vedrørende de indkomne afgifter i Frøafgiftsfonden, der bevilges videre til brancheudvalget, er tallene meget usikre, da man ikke har præcise tal for høst 1978 og prisudviklingen. Karlshøj foreslog, at man muligvis bliver nødt til at forhøje promille-afgiften fra de 3 promille og op til 4 promille igen. På næste møde i brancheudvalget vil man dels diskutere denne forhøjelse og endnu en gang budgetterne, da man på dette tidspunkt vil vide en smule mere om høst- og prisudvikling. Budgetterne for finansåret 1979 skal indsendes senest 1. oktober til Landbrugsministeriets § 2 - udvalg.

Møde 24. maj 1978

Philipsen gennemgik budgetterne for 1979.

Frøafgiftsfonden

Man fandt det budgetterede afgiftsprovener på 630.000 kr. rimeligt, idet det dog må understreges, at proveneret ikke har en størrelsesorden, der er tilstrækkelig til at dække Brancheudvalgets aktiviteter og likviditet. Overførslen på 43.000 kr. er ligeledes af en for lille størrelsesorden. Der er afsat 50.000 kr. til forskning, undersøgelse af plantemateriale i udlandet, reklame for dansk frø m.v. I bemærkningerne til disse 50.000 kr. enedes udvalget om at stryge bemærkningen om, at 20.000 kr. skal anvendes til en film om biavl i relation til frøavl.

Brancheudvalget for Frø

Der var ingen væsentlige bemærkninger til budgettet for Brancheudvalget for 1979, udover at den nævnte overførsel ikke er tilstrækkelig til at dække det halve indtægtsløse år.

Møde 19 september 1978

***

(længere nåede Nils ikke i arkivet den sene vinteraften)

